

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

GENÇLİK EĞİTİM KURUMLARI
KONYA 2024

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

10 yıllık uzun soluklu bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıkan; uzun süren görüş alışverişleri ve kamuoyundaki yansımalar üzerinden analizlerin yapıldığı, 260 akademisyen ve 700'ün üzerinde öğretmenimizin ekipler halinde yüzlerce toplantı gerçekleştirerek emek verdiği, bakanlık merkez teşkilatındaki bütün birimlerin de yoğun bir şekilde çalışma yürüterek hazırladıkları öğretim programlarımızın bir hafta süreyle askıda kalacağını duyurulması üzerine yoğun bir şekilde görüş ve önerilerimizi yetiştirmeye çalışıyoruz.

Askıya çıkalım mı, görüşleri alalım mı?

Tüm eğitim paydaşlarının alışkanlıklarını değiştirebilecek, büyük iddialara sahip, üzerinde bunca emeğin olduğu; okulöncesinden on ikinci sınıflara kadar tüm öğrencilerimizi ilgilendiren ve ülkemizin yarınlar için hazırlayacağı insan profilini doğrudan etkileyecek kadar önemli bir yerde duran bu çalışma için **1 hafta süre vermek demek** “Bırakın yayınlayalım.” telaşını andırıyor. Sanki bakanlıkta birileri askıya çıkmama konusunda uzun uzun tartışmışlar ve böyle bir karar vermişler gibi hissetmememize neden olan bu süre gerçekten yetersiz. Öyle ki şimdiye kadar yapılan uygulamaların aksine sadece ortak metni 110 sayfa olan bütüncül bir çalışma, tüm yönleriyle bir haftalık bir sürede çok zor değerlendirilecektir. Bu sürenin yetersizliğinin yanında, yapılacak yorumlar öyle bürokratik bir halde istenmekte ki görüş bildir bağlantısına tıkladığında; sen önce bir e-devlete gir denmekte, öyle gelip geçerken karanlıkta bir şeyler söyleyip gitme, kimsin-nesin-nerede oturursun, nerede-ne kadara çalışırsın bir bakalım temelinde bir düşünceyle süreç bana göre başka bir boyut kazanmaktadır. Demek ki ne söylendiği kadar kimin söylediği de önemli görülmüş. Neredeyse tüm akademik çalışmalarda katılımcılar kendini olabildiğince rahat hissetsin ve tüm görüşlerini rahat bir şekilde ifade edebilsin diye olacak ki isim bile yazmamız zorunlu kılınmazken ve işin daha ciddi olmasını da düşünerek bakanlığın böyle bir uygulama yaptığını da kabul edebilmekle birlikte bence bir cümlelik anonim yorumlar bile kıymetli olabilirdi.

Bu işin kaynağı neresi?

Ortak metin üzerinde verilen eğitim felsefeleri, yetkin ve erdemli insan tanımı, öğrenme çıktıları, alan becerileri, eğilimler, içerik çerçevesi ve öğrenme kanıtları gibi her biri sayfalarca derinliği olan kavramların atıf yapılarak ya da kaynak gösterilerek verilmesi daha doğru olurdu. Eğitim-öğretim için yazılan bunca şeyin hangi kaynaklardan beslendiğini bilebilseydik temelde oluşan yapıyı daha iyi tahlil edebilirdik. Böyle derin kavramlardan oluşan çalışmayı bizlere ulaştıran hocalarımız yaptıkları derin tanımların yanına meselelerin anlaşılacağı kaygısıyla

olsa gerek infografik destekler de sunmuşlar. Kavramlar birleştirilmiş, ayrılmış veya sınıflandırılmış ancak bilgi ve bilgeliğin de öne çıkarıldığı çalışmada bilim etiğinin bir gereği olan atıf ve alıntı kültüründen vazgeçilmiş. Üzerine aldıkları en büyük eleştirilerden birisi bu yönde olan ortak metinde, bir akademisyenimiz çalışmayı intihal programlarının birisinde teste sokarak %14 intihal oranı bulduğunu ifade etmiştir. Ayrıca yapılacak görüş ve önerilerde bile yüksek derecede bizi tanımak isteyenler bizlere bu denli emekle oluşturulan taslağı sunarken çalışmayı hazırlayan komisyon ya da kişi kimliklerini de vermiş olsalar daha tutarlı olabilirdi.

Kazanımlar sadeleşmiş, kavramlar çoğalmış.

Yapılan basın bildirimini veya diğer açıklamalarda bir sadeleştirme üzerinden verilen mesajlar dikkat çekiciydi. Bununla birlikte %35'lik bir sadeleştirmeden bahsediliyordu. Nitekim derslerin öğretim programlarına bakıldığında kazanım sayılarının belirtilen oranda veya daha fazlasında düştüğü görülüyor. Derinlemesine öğrenme kapsamında başlanan iş tutarlı bir şekilde tamamlanmış. Ancak bir programın sadeliğine sadece kazanım sayısı etki etmez. Programın oturduğu felsefe, ana hedef ve disiplin hedefleri, bu hedeflere giderken izlenecek eğitim durumları, neyi ne kadar öğrettiğimizi ortaya koyacak ölçme değerlendirme uygulamaları, istenen eğitim ortamları da bir programın karmaşık ya da sade olmasını etkiler. Bilindiği üzere tasarlanan program, algılanan program ve uygulanan program gibi kavramlar karşımızda durmakta; merkezi bir otorite tarafından oluşturulan programın sahadakiler tarafından algılanması ve uygulanması değişkenlik gösterebilir. Program uygulayıcıları birçok unsurdan etkilenerek programları masada yazıldığı aksine uyarlamalarla değiştirebilir. Bunları göz önünde tuttuğumuzda program kazanım açısından sade olsa da algılama ve uygulama açısından pek öyle olmadığını söylemek mümkün.

Analize ihtiyaç, ihtiyaca analiz.

Bir program değişikliği yapıldığında genelde neden değişeceğinin cevaplarının verilmesi beklenir. Biz aslında ne istiyorduk da yanlış giden neydi? Hangi eğitim paydaşı üzerine düşeni gerçekleştirmedi? Dünya 2018'den bu yana çok mu değişti, Türkiye bundan ne kadar etkilendi de mevcut programların güncellenme ihtiyacı doğdu? Nitekim Millî Eğitim Bakanlığı değiştirdiği son programlar hakkında 2017 yılında yayınladığı "Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine..." başlıklı çalışmasında bu hususların uzun uzun analiz edilmesini bir ihtiyaç olarak görmüş ve iki bölümle açıklamaya çalışmıştır.

- Uygulanmakta olan müfredatların güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?

- Mevcut müfredatlar çağın ve toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmekte midir? İhtiyaçlara cevap veremiyorsa ne gibi eksiklikler taşımaktadır?
 - Müfredatlar nasıl daha işlevsel ve uygulanabilir hâle getirilebilir?
 - Müfredatlarda güncelliğini yitirmiş konu veya uygulamalar nelerdir?
 - Öğretmen ve öğrencilerin müfredatlara yönelik memnuniyetleri ne düzeydedir?
- Sorularını sormuş ve bu soruların cevaplarını bulabilmek için;**
- Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen müfredatları incelenmiştir. Eğitim, öğretim ve müfredatlar üzerine son dönemlerde yurt içinde ve yurt dışında yapılan akademik çalışmalar taranmıştır.
 - Anayasa ve ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükûmet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiştir.
 - Millî Eğitim Bakanlığı Genel Müdürlüklerince geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin müfredatlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri belirlenmiştir. İllerden her bir branş bazında müfredatlara dair il zümre raporları istenmiştir.
 - Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan bir anket yoluyla veriler toplanmıştır.
 - Üniversitelerimizden branşlar esasında müfredatlara yönelik rapor hazırlamaları ve bunları Bakanlığımıza iletmeleri istenmiştir.

MEB demek ki 2024 programımızda analize ihtiyaç görmemiş veya ihtiyaçlarımıza yönelik bir analiz yaptıysa bile bizlerle paylaşmak istememiştir.

Benim dilim Türkçe.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Türkçe'nin bütün zenginliğiyle toplumun birbiriyle iletişimine, bu iletişimi anlamlandırma çabalarına ve kültür unsurlarını nesilden nesile aktarılmasına öncülük ve eşlik ettiğine vurgu yapılmış; Türkçenin öğretimi ve öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesi, eğitimin her aşamasında Türkçenin öğretimine, doğru kullanımına titizlikle dikkat edilmesi, Türkçenin etkili kullanılmasına yönelik becerilerin kazandırılması ve bunların tüm derslerin ortak hedefi olarak belirlenmesi çok değerlidir.

Muhafazakâr Pragmatizm

Ortak metni açtığımızda bizi “Köklerden geleceğe” başlığında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli isimli bir ağaç karşılamakta ve “öğrenci profili, beceriler çerçevesi, erdem-değer-eylem modeli, sistem okuryazarlığı, alana ait bilgi kümeleri bileşenlerinden oluşan bütüncül bir model” olarak tanımlanmaktadır. “Adalet, hikmet, merhamet, iyilik, doğruluk, çalışkanlık, faydalı olmak ve güzellik gibi değerler üzerinde yükselen bir medeniyet mirasına sahip olan milletimiz, Türkiye Yüzyılı’nda eğitim adına kararlı adımlarla geleceğe hazırlanmaktadır. Türk eğitim sistemi bütün ideolojilerin üstünde millî bir şahsiyetin oluşumuna katkı sağlamak ve millî bilince sahip şahsiyetlerden oluşan bir toplum oluşturabilmek adına ahlaklı, erdemli; milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş bilge nesilleri hedefler. Yalnızca medeniyete uyum sağlayan bir nesil değil, etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi bilge nesiller yetiştirmeyi hedefleyen eğitim felsefemiz doğrultusunda ahlaklı, erdemli, milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş öğrenci profili modele temel oluşturmaktadır.” ifadelerinde görüldüğü gibi bir insan hedeflemektedir. Program genelinde milli bilinç, bilge nesil, fitri özelliklere uygunluk ve şahsiyet bütünlüğü gibi son derece önemseydiğimiz kavramlar sıklıkla ifade edilmekte ve temellendirilmektedir. Bununla birlikte aktif öğrenciler, farklılaştırmalar, değişen dünyaya uygunluk, gösterilecek gelişim, çağı yakalamış birey, okulun ve sınıfın ihtiyacına göre öğretmenlerin değişiklik yapabileceği ders saatleri, dünyada değişen durum ve ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenebilecek şekilde esnek bir yapı benimsenmesi de vurgulanmaktadır. Program tasarlama süreci ne düşündü bilemem ve direkt söylenmediği sürece söz söyleyecek kadar yeterli olmayan felsefe bilgimle bir tanım yapmak da istemem ancak gördüğüm odur ki muhafazakâr bir temelde holistik bir bakış açısıyla ilerlemeci bir felsefe belirlenmiş gibi görünüyor.

Yetkinim, erdemliyim, sağlıklıyım.

Sadece akademik başarının önemli olmadığı ve bütüncül bir eğitim modelinin temel alındığı programımızda öğrencinin kendine özgü potansiyelinin olduğunun tespiti, ruh ve beden bütünlüğü, bilgi ve bilgelik, değerler, ahlaki bilinç ve estetik bakış açısı öne çıkartılmıştır. Yetkin ve erdemli insan tanımı merkeze oturtulmuş; ontolojik, epistemolojik ve zamansal bütünlükle birlikte aksiyolojik olgunlukta olması gereken birey vurgulanmıştır. Sağlıklı, iradeli, sorgulayıcı, üretken, bilge, cesaretli, merhametli, vatansever, estetik ve ahlaklı bir birey hedeflenerek alt başlıklarla da desteklenmiştir. Sağlıklı bireylere karşı olmamakla birlikte sınıflamanın içerisine zorla yerleştirilmiş gibi görüyorum. Manevi sağlığını koruyan ifadesi için bir başlık daha açmak gereksiz görünüyor.

Bütüncül Eğitim Yaklaşımı: Türkiye yüzyılı Maarif Modeli

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde

- Her öğrencinin kendini tanıması ve keşfetmesine imkân tanınarak ilgi, ihtiyaç, kabiliyetleri ölçüsünde esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci inşa edilir.
- Türkçemizin öğretimi ve geliştirilmesi temel politika olmak üzere öğretim programlarında Türkçenin öğretimine, doğru ve etkili kullanımına titizlikle dikkat edilir.
- Bilgi kümeleri ile birlikte kavramsal beceriler, alan becerileri, bu becerileri destekleyen eğilimler ve programlar arası bileşenler çerçevesinde beceri örgüsüne dayalı bir yaklaşım esas alınmıştır.
- Öğretme-öğrenme yaşantıları; öğrencinin aktif ve çevresiyle etkileşim içinde olduğu, öğrenme sorumluluğunu aldığı öğrenme yaklaşımları etrafında şekillenir.
- Yarıştırıcı ve ayırıştırıcı anlayışlardan uzak, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı benimsenmiştir.
- Öğrencilerin çok yönlü gelişimini destekleyen millî ve manevi değerlerimiz istikametinde oluşturulan Erdem-Değer-Eylem Modeli, sistem okuryazarlığı ile birlikte sosyal ve duygusal öğrenme becerileri programlar arası bileşenler olarak tüm derslerin önemli bir parçasıdır.
- Somut ve gözlemlenebilir öğrenme kanıtlarıyla ölçme ve değerlendirme süreçlerinin daha nesnel ve açık hâle getirilmesi amaçlanmıştır. Süreç ve durum temelli ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yer verilmiştir.
- Bilim ve teknolojinin üretici ve yöneticisi olan, dijital yetkinliğe ve hayat boyu öğrenme kültürüne sahip fertler yetiştirmek hedeflenir.
- Öğrencilerin disiplinler üstü ve disiplinler ötesi deneyimler ile ilgi alanlarını keşfetmeleri, yeteneklerini geliştirmeleri, toplum bilincine sahip aktif vatandaşlar olmaları için okul dışı öğrenme deneyimleri sunan program dışı etkinliklere yer verilmiştir.

Öğrenme Çıktıları Çerçevesi

Programda öğrencileri çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmak için çeşitli yenilikçi politika ve uygulamaları öğretim programları aracılığıyla hayata geçirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretim programları, özellikle soyut zihinsel süreçleri daha anlaşılır ve adımlanabilir bir yapıda görünür hâle getirerek öğrencilerin zihinsel süreçleri

somutlaştırmalarına destek olmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde becerilerin gelişimi; zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel ve ahlaki boyutları içeren bütüncül bir yapıda ele alınmaktadır. Öğrenme Çıktıları Çerçevesi dört ana başlıkta incelenmiş ve bu başlıklarda kendi içerisinde alt başlıklara ayrılmıştır.

- Kavramsal Beceriler (Temel Beceriler-Bütünleşik Beceriler-Üst Düzey Beceriler)
- Fiziksel Beceriler
- Eğilimler (Benlik Eğilimleri- Sosyal Eğilimler- Entelektüel Eğilimler)
- Alan Becerileri (Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri-Sosyal Bilgiler)

Temel at, bütünleş, düzey atla. (Temel Beceriler-Bütünleşik Beceriler-Üst Düzey Beceriler)

Kavramsal beceriler; karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen ve gözlenebilen temel beceriler ile soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak işe koşulan bütünleşik ve üst düzey düşünme becerilerini ifade eder. Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen, gözlenebilen eylemleri ifade etmekle birlikte; saymak, okumak, yazmak, çizmek, bulmak, seçmek, belirlemek, işaret etmek, ölçmek, sunmak, çevirmek, kaydetmek gibi eylemler **temel beceriler** arasında gösterilebilir.

Öğretim programlarında (i) çelişki giderme, (ii) gözlemeleme, (iii) özetleme, (iv) çözümlenme, (v) sınıflandırma, (vi) bilgi toplama, (vii) karşılaştırma, (viii) sorgulama, (ix) genelleme, (x) çıkarım yapma, (xi) gözleme dayalı tahmin etme, (xii) mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme, (xiii) yapılandırma, (xiv) yorumlama, (xv) yansıma, (xvi) muhakeme (akıl yürütme), (xvii) değerlendirme, (xviii) tartışma, (xix) mantıksal denetleme ve (xx) sentezleme olmak üzere Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yirmi **bütünleşik beceri** tanımlanmıştır.

Temel ve bütünleşik becerilerin her birinden bir ya da daha fazlasını içeren ve çok boyutlu zihinsel süreçler gerektiren eylemleri ifade eder. Kavramsal becerilerde vurgulandığı üzere temel ve bütünleşik beceriler arasında bir aşamalık ilişkisi bulunmamaktadır. Bu beceriler, üst düzey düşünme becerilerinin hayata geçirilmesindeki alt yapıyı oluşturmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (i) karar verme, (ii) problem çözme ve (iii) eleştirel düşünme olmak üzere üç **üst düzey düşünme becerisi** tanımlanmıştır.

Fiziksel Beceriler

Fiziksel beceriler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bağlantısal ve bütüncül bir anlayışla tanımlanmış; kavramsal beceriler sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve

eğilimlerle etkileşim içinde ele alınmıştır. Bütüncül gelişimin gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması sürecinde fiziksel becerilerin gelişimi, programlarda önemli bir yer tutar. Fiziksel becerilerin geliştirilmesi; toplumun her bir ferдинin fiziksel aktivitelerini kendi imkân ve yeteneklerine uygun olarak hayat boyu sürdürebilmeye duyduğu istek, güven, fiziksel yeterlik, bilgi ve anlayışı kapsar.

Eğilim Şart! (Benlik Eğilimleri- Sosyal Eğilimler- Entelektüel Eğilimler)

Eğilim; kişinin sahip olduğu becerileri gerekli durumlarda niyet, duyarlılık, isteklilik ve değerlendirme öğeleri doğrultusunda nasıl kullandığı ile ilgili zihinsel örüntüleri ifade etmektedir. Bu özellikleri ile eğilimler; kişinin sahip olduğu bilgi, beceri, motivasyon, strateji, hedef, öğrenme yaklaşımları gibi pek çok öğretimsel unsuru içinde barındırmaktadır. İnsanların sahip olduğu eğilimler, becerilerin eyleme dönüştürülme biçimini doğrudan etkiler ve kişinin bir görevi başarıyla tamamlamasına katkı sağlar. Bu nedenle öğrencilerin becerilerini geliştirebilmeleri ve eyleme geçirebilmeleri için eğilimler, öğretim programlarında temel bir bileşen olarak yer almaktadır. Öğretim programlarının uygulanması sürecinde eğilimlerin ortaya çıkmasını ve desteklenmesini sağlayacak öğrenme ortamlarının oluşturulması ve eğilimlerin somut olarak gözlenmesine fırsat sunan öğrenme deneyimlerine yer verilmesi önemli görülmektedir

Bireyin içsel özelliklerini ve kişiliğini, sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (i) merak, (ii) bağımsızlık, (iii) azim ve kararlılık, (iv) öz yeterlilik/kendine inanma ve (v) öz güven/ kendine güvenme olmak üzere beş **benlik eğilimi** tanımlanmıştır. Bireyin içsel özelliklerini ve kişiliğini sosyal bir ortam içerisinde sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (i) empati, (ii) sorumluluk, (iii) girişkenlik, (iv) güven ve (v) oyunseverlik olmak üzere beş **sosyal eğilim** tanımlanmıştır. Bireyin zihinsel ve düşünsel birikimlerini sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (i) uzmanlaşma, (ii) odaklanma, (iii) yaratıcılık, (iv) gerçeği arama, (v) açık fikirlilik, (vi) analitiklik, (vii) sistematik olma, (viii) merak ettiği soruları sorma, (ix) şüphe duyma, (x) eleştirel bakma ve (xi) özgün düşünme olmak üzere on bir **entelektüel eğilim** tanımlanmıştır.

Alan Becerileri (Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri-Sosyal Bilgiler)

Türkçe	Matematik	Fen Bilimleri	Sosyal Bilgiler
Dinleme/İzleme Becerisi	Matematiksel muhakeme	Bilimsel gözlem	Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi
Okuma Becerisi	Matematiksel problem çözme	Sınıflandırma	Kanıt Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi
Konuşma Becerisi	Matematiksel temsil	Bilimsel gözleme dayalı tahmin	Tarihsel Empati Becerisi
Yazma Becerisi	Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme	Bilimsel veriye dayalı tahmin	Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
	Matematiksel araç ve teknoloji ile çalışma	Operasyonel tanımlama	Sosyal Katılım Becerisi, Girişimcilik Becerisi
		Hipotez oluşturma	Mekânsal Düşünme Becerisi
		Deney yapma	Coğrafi Sorgulama Becerisi
		Bilimsel çıkarım yapma	Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi
		Bilimsel model oluşturma	Harita Becerisi
		Tümevarımsal akıl yürütme	Tablo, Grafik, Şekil ve/veya Diyagram Becerisi
		Tümdengelimsel akıl yürütme	Mantıksal Muhakeme Becerisi
		Kanıt kullanma ve bilimsel sorgulama	Felsefi Sorgulama Becerisi

			Felsefi Muhakeme Becerisi
			Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi
			Eleştirel Sosyolojik Düşünme Becerisi
			Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi

İçerik Çerçevesi: Yatay-Dikey-Sarmallık

Öğretim programlarının temel bileşenlerinden olan içerik çerçevesi, öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini temsil etmektedir. Becerilerin gerçekleşmesine zemin hazırlayan içerik çerçevesi, becerilerle bir araya gelerek öğrenme çıktılarını oluşturmada ve “Öğrenci ne bilmeli?” sorusuna cevap vermektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde içerik çerçevesi; öğrenilmesinin amaç olarak görüldüğü bir bilgi kataloğunu temsil etmekten ziyade sağlam, güvenilir, dayanıklı ve geçerli bilgiye karşılık gelmektedir.

Öğretim programlarında içerik hem yatay hem de dikey boyutta ele alınmıştır. Yatay boyut, farklı konu alanları arasındaki ilişkiyi gösterirken dikey boyut ise herhangi bir konu alanının farklı sınıf düzeylerine göre seviyesini ifade etmektedir. Ayrıca içerik düzenlemesinde doğrusal bir yol izlemekten öte herhangi bir konuya ait alt konular birbirinin ön koşulu olacak şekilde tasarlanmıştır. Programlarda bu yapıyı daha net görebilmeyi isterdim. En azından ilk bakışta görülemiyor. Muhakkak alandaki öğretmenlerimiz zamanla hangi içerik hangi sınıftaki başka bir içeriğin devamı ya da öncesi bilecekler ama tasarlayanların nasıl düşündüğünü görmek de güzel olabilirdi.

Programlar Arası Bileşenler

Öğretim programlarında yer verilen programlar arası bileşenler, öğretim sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesini sağlamada ve aynı zamanda eğitimin örtük hedeflerini özetlemektedir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem modeli ve sistem okuryazarlığı olarak üç farklı bileşenle desteklenmeye çalışılmıştır.

Rehber Öğretmenler, atanmaya hazır olun!

Sosyal-duygusal öğrenme becerileri: Geçmişin “öğrenen insan” modeli bugünün dünyasında “öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan, yeni durumlara kolaylıkla uyum sağlayan, sadece

bilişsel değil sosyal ve duygusal yönden de gelişen insan” profiline karşılık gelmektedir. Bu nedenle sosyal-duygusal öğrenme becerileri, öğrencilerin okul içi ve okul dışı hayatlarında başarılı olmaları için onları destekleyecek bir yeterlik kümesi olarak ele alınmaktadır. Küme yine üç alt başlıkla sunulmuştur.

Benlik Becerileri	Sosyal Yaşam Becerileri	Ortak Beceriler
Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)	İletişim	Uyum
Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)	İş Birliği	Esneklik
Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma)	Sosyal Farkındalık	Sorumlu Karar Verme

Programda bu becerilere yer verilmesi gayet yerinde olmakla birlikte kimin, ne zaman yapacağı konusunda bir netlik yok. Hangi derste yer aldığı fark etmeksizin sarmal bir düzende tüm eğitim kademeleri boyunca geliştirilecek ifadesi de başka bir sahipsiz görev sorununu karşımıza çıkarıyor. Sadece başlıklar bile beni rehberlik servislerine yöneltmeye yetiyor. Mevcut yapıda, rehber öğretmenlerimizin bu konulara yetişmesini çok mümkün göremediğim için takviye şart diyebiliriz.

Huzur bizi bekliyor: Erdem-Değer-Eylem Modeli

Değer; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, hayata anlam katmasına, kendi içinde ahenkli olmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve böylece tekâmülüne hizmet eder. Diğer yandan ise içinde yaşadığı toplumla bütünleşmesine ve nitelikli toplumsal ilişkiler geliştirmesine kılavuzluk eder. Modelde yer alan değerlerin temel dayanağını kendi medeniyet dünyamızın referansları olan millî ve manevi değerlerimiz oluşturmuş, değerlerin evrensel boyutu da göz ardı edilmemiştir. Modelin ana hedefi; eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olan "Huzurlu Aile ve Toplum" ile "Yaşanabilir Çevrede Huzurlu İnsan" a ulaşmaktır.

Modelde saygı, sorumluluk ve adalet çatı değerler olarak yer almaktadır. Kişisel hayat açısından önemli olan tasarruf, sabır, mahremiyet, mütevazılık, sağlıklı yaşam ve çalışkanlık değerleri insan; sevgi, dostluk, özgürlük, dürüstlük, vatanseverlik, yardımseverlik ve aile bütünlüğü değerleri aile ve sosyal çevre; temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet değerleri ise fiziksel çevre alanlarında yer almaktadır.

Erdem başlığındaki değerlere karşılık gelen eylemler çalışmanın eklerinde uzun uzun verilmiş ancak karmaşık bir süreç bizi bekliyor gibi. Örnek olarak Fen bilimleri öğretim programında 8.sınıflar 3.ünitesini incelediğimde diğer tüm yapıların yanında ünitenin dokuz

farklı değerle ilişkilendirildiğini gördüm. Her bir değer için ise birçok eyleme ihtiyaç olduğunu düşünürsek sınıf içerisinde olacaklar ya olmayacaklar ürkütüyor. MEB, Erdem-Değer-Eylem Modelini çalıştırmak istiyorsa çok fazla hizmetiçi ve hizmet öncesi eğitime ihtiyaç var.

Sistem Okuryazarlığı

İnsanların yeni durumlara kendilerini uyarlayabilmeleri, değişimi fark edebilmeleri, kendi kendilerine öğrenebilmeleri ve gelişen teknolojilerle birlikte bu yenilikleri uygulayabilmeleri için alandan bağımsız okuryazarlığın bir beceri olarak öğrencilere kazandırılması Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin öncelikli amaçlarından biridir. Okuryazarlık becerileri; bütün derslerin farklı içerik formları ile beslenmesi, ğretim programlarının çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi gibi işlevlere sahiptir. Öğretim programlarındaki okuryazarlık becerileri, öğrenme çıktılarında vurgulanmayan örtük bir yapıda ele alınmaktadır. Sistem okuryazarlığı ile geliştirilmek istenen sistem düşüncesi, dört temel durumun anlaşılmasını amaçlamaktadır. Bu durumlar; sistemin farkında olunması, sistemi oluşturan parçaların bilinmesi, sistemi oluşturan parçalar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve sistemin amacının ve işlevinin anlaşılmasıdır.

Okuryazarlık türünde geçen temel bilgileri, terimleri, kavramları, olguları tanımlama, anlama, bunların farkında olma ve duyarlılık göstermeye yönelik farkındalık düzeyi; öğrencilerin bu bilgi, terim, kavram ve olgulara yönelik bütünsel ilişkiyi fark etmelerine yönelik işlevsellik düzeyi ve edinilen bilgilere yönelik öğrencilerin eyleme geçeceği eylemsellik düzeyinden oluşan üç farklı düzeyde kurgulanmıştır. Bu düzeyler, gelişime uygun ve sarmal bir yapıda kurgulanmıştır. Öğretim programı kapsamında bilgi, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat, dijital, finansal, görsel okuryazarlık türlerine yer verilmiştir.

İlişkiler

Disiplinler arası ilişkiler, ğretim programlarını disiplin odaklı bilgi aktarımının ötesine geçirerek öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandırmada ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesinde önemli bir yere sahiptir. Disiplinler arası ilişki kurulurken yapay bir ilişkilendirme yapmak yerine farklı disiplinlerin anlamlı bir bütünlük içerisinde ve bir arada kullanılması amaçlanır. Bu kapsamda ğretim programlarında önceden karşılaşılan, daha sonra karşılaşılabilecek veya ğrenci seviyesine uygun farklı disiplinlerin ilişkilendirilmesi yapılmıştır. Buradaki yapı gerçekten iyi düşünülmüş ancak ilgili disiplinin tam olarak neresine denk geliyor sorusunun cevabını bulamıyorsunuz. Yani rnek olarak Fen Bilimleri 8.sınıf 3.nitesi disiplinler arası ilişkiler olarak Türkçe ve Sosyal Bilgileri işaret ediyor ancak tam olarak neresini diyor, bu derslerin hangi sınıfının hangi konusu kastediliyor. Bu durum çözülebilirse okullardaki farklı zümreler aynı öğrenciler için pekiştirme faaliyetleri

düzenleyebilir, konuyu birlikte anlatabilir ve bence zümreler arası gelişmiş okula hizmet edebilir.

Beceriler arası ilişkilendirmeler, beceri geliştirme sürecinin dinamik bir yapıya kavuşmasına dolayısıyla sürecin niteliğinin artmasına katkı sağlar. Öğrenme çıktılarında odağa alınan becerilerin yanı sıra bu becerilerle ilişkilendirilen ve öğretme-öğrenme yaşantılarında hayat bulan diğer becerilere yer verilir. Başka bir ifadeyle beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktılarında doğrudan yer verilmeyen ancak bu öğrenme çıktılarındaki becerilerle ilişkilendirilerek öğretme-öğrenme yaşantılarında yer verilen becerileri ifade eder.

Yaşasın Öğrenme Kanıtları!

Ölçme ve değerlendirme hem öğretimin bir parçası hem de öğretimi tamamlayan bir süreçtir. Bir öğretim programı uygulanırken uygulamanın her adımında öğrencinin gelişiminin incelenmesi, öğretme-öğrenme sürecinin istenen ürünleri verip vermediğinin izlenmesi gerekir. Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; öğrencilerin bilgi, beceri, eğilim ve değerlerdeki düzeylerini belirlemenin yanı sıra öğrenme eksiklikleriyle ilgili de bilgi sağlar. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; öğretim sürecini en üst düzeyde destekleyecek, geri bildirim sağlayan yapıcı ve beceri odaklı olacak şekilde planlanarak yürütülmelidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında öğrenmeleri iyileştirmek için sürekli, geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme kullanılmış; öğretim tasarım ve uygulamasında birinci önceliğin öğrenme sürecinde derinleşme olmasının teşvik edildiği bir anlayış benimsenmiştir.

Öğrencinin bir becerinin süreç bileşenlerindeki gelişiminin öğretmen tarafından sistematik olarak izlenmesine dayanan anlayış, öğretmenin etkili geri bildirim vermesini ve öğretim faaliyetlerini düzenleyerek öğrenciyi desteklemesini kolaylaştıracaktır. Öğrencilerin özellikle kendi öğrenmelerini değerlendirmede sürece dâhil olması teşvik edilmelidir. Öz değerlendirmenin gerçekleşebilmesi için öğretmen; öğrencilerin öğrenme çıktılarının amacını anlamalarına, hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşma ölçütlerini kavramalarına, hedeflenen öğrenme çıktısıyla ilişkili olarak öğrenmeleri hakkında değerlendirmede bulunmalarına ve kendi öğrenmelerini düzenlemeleri için strateji geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Her öğrenci farklı kişisel yeteneklere, ilgi alanlarına ve öğrenme ihtiyaçlarına sahiptir. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel gereksinimlerine göre çeşitlendirilmesi; öğretim programlarının adil, etkili ve her öğrenciyi destekleyici bir şekilde işlenmesine katkı sağlamaktadır.

Merkezi Sınavlar Kalkıyor!

Öğretmenler, öğrenci performansını belirlemek için çeşitli ölçme yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyar. Öğrenci portfolyoları, ödevler, projeler, performans

görevleri, sunumlar, kontrol listeleri, sınavlar, gözlem ve görüşme formları, öğrenci anketleri, rol yapma, grup çalışması, ölçekler, mezun anketleri, sınıf içi tartışmalar, öz/akran/grup değerlendirmeleri ve yansıtma yazıları gibi kanıtlar; öğrenci performansını ölçmek ve geliştirmek amacıyla kullanılır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci başarısının belirlenmesinde ve öğretim sürecinin etkinliğinin anlaşılmasında kritik bir rol oynar. Bu uygulamalar, öğretmenlere öğrenci gelişimini takip etme, öğretim yöntemlerini iyileştirme ve öğrenme çıktıklarına ulaşma konularında rehberlik eder. Ölçme ve değerlendirme süreçlerine dayalı kararlarda öğrencinin bireysel olarak veya grup hâlinde öğrenmesini ve ilerlemesini izleme, öğretim gelişimini destekleme ve paydaşlara verilen geri bildirim dikkate alınması gereken diğer kritik hususlardır. Öğretim programları kapsamında sadece sonuca odaklanan bir yaklaşımdan ziyade öğrencilerin süreç içindeki öğrenme düzeylerini takip etmek için geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme uygulamaları kullanılmıştır. Sürece dair ölçme ve değerlendirme uygulamalarının ve özellikle performans görevlerinin mümkün olduğunca sınıf ortamında yapılacak şekilde yapılandırılmasına özen gösterilmiştir. Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonuçlarının farklı paydaşlara raporlanması önemli bir süreçtir.

Raporlama süreci; öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlamaları, desteklemeleri ve geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla tasarlanmalıdır. Bu sürecin adil, açık, anlaşılır ve bilgilendirici olması gerekmektedir. Her öğrencinin ihtiyaçları farklıdır. Bu nedenle raporlar öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini, gelişim gösterdikleri alanları ve potansiyellerini yansıtmalıdır. Öğretim programları kapsamında hangi becerilerde gelişim gösterdikleri, hangi becerinin hangi sürecinde zorlandıklarına dair bireyselleştirilmiş geri bildirimler; paydaşların öğrencilerin durumlarını anlamalarına ve geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Her bir ayrıntısına katılmakla birlikte “Nasıl olacak?” sorusunun cevabını arıyorum. Öyle bir şey hayal ettiriyor ki merkezi sınavlar kalkıyor, belediyeler sınava hazırlık için açtığı kurs faaliyetlerini durduruyor, özel öğretim kursları kapanıyor ve yerlerine açılan beceri kursları geliyor. Çoktan seçmeli merkezi sınavların kalkıp farklı kriterlerle öğrenci seçmelerini yapamadığımız sürece bu birkaç sayfalık bölümde parantez içinde bile adı geçmeyen “çoktan seçmek” fiili yine hayatımızın tam ortasına oturur. Kademelerin sonuna doğru gelindikçe tüm eğitim paydaşları üç harfli sınavların baskısını iliklerine kadar hissederek çoktan seçtirmek için tüm yeteneklerini gösterir ve hep birlikte çoktan seçeriz.

Bu yaşantı öğrencimin.

Programın belirtilen yapısı çerçevesinde temel amaç, tüm öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik anlamlı öğrenmelere ulaşacakları bir öğrenme süreci ile karşılaşmasını sağlamaktır. Öğrencinin ihtiyaçlarına göre şekillenen bu süreç, doğası gereği, öğrencinin

bütüncül gelişimine odaklı ve esnek bir program sunar. Bu bakış açısına bağlı olarak programın uygulanma sürecinde beklenen; aktif öğrenmenin desteklendiği, öğrenci merkezli bir anlayıştır. Program, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak amacıyla öğrenme sürecine yönelik bazı temel ilkeler doğrultusunda hareket eder. Öğrenme sürecinin temel ilkeleri şunlardır:

- Öğrencinin aktif katılımını sağlayacak öğrenci merkezli etkinlikler temel alınır.
- Farklı öğrenci ihtiyaçlarını karşılayabilecek esnek ve zenginleştirilmiş öğrenme yaşantılarına dayanır.
- Derin öğrenmeyi sağlamak amacıyla anlamlı öğrenme bağlamları içinde gerçekleşir.
- Öğrencilerin bilgi ve becerilerini yapılandırması için araştırma ve sorgulamayı merkeze alır.
- Bilgi, beceri, eğilim ve değerleri birlikte kullanarak bütüncül gelişime odaklanır.

Öğretim yöntem ve tekniklerinin çeşitlendirilmesi ile sınırlı kalmamak, öğrenme ortamlarını farklılaştırmak, örgütsel düzenleyiciler ile teknoloji destekli ortamları da öğrenme ortamının bileşenleri olarak görmek; programın uygulama esasları içinde belirtilebilir. Bu tür ortamların oluşmasını sağlamaya yönelik tartışma, soru-cevap, örnek olay, benzetim, deney, eğitsel oyun, gezi-gözlem, altı şapkalı düşünme ve drama gibi aktif öğrenmeye fırsat veren öğretim yöntem ve tekniklerinin; kavram haritaları, akış diyagramları, sınıflandırma tabloları gibi anlamlı öğrenmeyi destekleyecek örgütsel düzenleyicilerin; video, animasyon, ses kayıtları gibi öğretimde çoklu kanalların oluşmasını sağlayacak materyallerin ve dijital öyküleme, karma öğretim gibi teknoloji temelli yaklaşımların kullanımı önerilmektedir.

Seçilen yaklaşımların her biri, öğrenci özerkliğini vurgulamakta, öğretmen rolünü rehber olarak tanımlamakta ve öğrenci merkezli bir bakış açısıyla bilgi, beceri, eğilim ve değerler ekseninde anlamlı öğrenmelere ulaşılmasını desteklemektedir. Bu açıdan benzer anlayışı paylaşan, birbirini destekleyen ve güçlendiren yaklaşımlar seçilmiştir. Temel alınan yaklaşımlar; yaşantı temelli, proje temelli, bağlam temelli, sorgulamaya dayalı ve iş birlikli öğrenme olarak belirlenmiştir.

Öğretme-öğrenme yaşantıları; Temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma, öğretme-öğrenme uygulamaları ve öğrenme ortamlarının düzenlenmesi gibi farklı aşamalara ayrılmıştır.

Farklılaştırma için çok farklıyız.

Farklılaştırılmış öğretim; bir çatı kavram olarak öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, bireyselleştirilmiş ve esnek bir yaklaşımı temsil eder. Bu yaklaşım; tüm öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak kapsayıcı bir eğitim ortamı

oluşturur. Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin her birinin benzersiz öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir stratejidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerin bireysel farklılıklarını, esnek gruplandırmayı, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımlarını ön plana çıkarır. Bu yaklaşım ile eğitim süreçleri ve öğretim programlarında önemli bir yer tutan içerik, süreç ve ürün boyutları özelleştirilir. Yapılan bu özelleştirmenin de öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyeleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerine uygun düzenlemelerle yapılması gerekir. Farklılaştırılmış öğretim; her öğrencinin eğitimden en üst düzeyde faydalanabilmesi için öğretim süreçlerine bireyselleştirme ve esneklik sağlamayı amaçlayan kapsamlı bir yaklaşımdır. Farklılaştırılmış öğretimde öğrencilerin bireysel öğrenme yollarını keşfetmelerine yardımcı olacak stratejiler geliştirilerek potansiyellerini en iyi şekilde gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayan öğrenme ortamları oluşturulur. Öğretmen içerik, süreç ve ürün boyutlarını farklılaştırırken öğrencilerin ne öğrendiklerini, nasıl öğrendiklerini ve öğrendiklerini nasıl yansıttıklarını farklı yaklaşımlarla ele alır. Burada amaç, tüm öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlamaktır.

Farklılaştırılmış öğretimin bir bölümünün öğretim programlarımıza zenginleştirme ve destekleme olarak eklenmesi her öğrenci için olmasa da akademik anlamda sınıfın önünde veya arkasında olan öğrenciler için mümkün hale getirilmeye çalışılmıştır. Ancak öğrenme ortamlarında farklılaştırılmış öğretimi tam olarak uygulamak çok kolay olmayacaktır. Özellikle kalabalık sınıflarımız hiç de az değilken ve misafir öğrencilerle dolu okulları düşündüğümüzde farklı öğrencilerin çokluğu, kaynak yetersizliği, muhtemelen okullarda meydana gelecek materyal desteğinin sağlanamaması gibi sorunlar programın bu bölümünün öğretmenler tarafından kullanılma oranını düşürecektir. Dijital içeriklerin artması ve bilgiye ulaşma yollarının çeşitlenmesi bu olumsuzluğu ortadan kaldırabilir.

Okul Temelli Planla (Ma!)

Okul temelli planlama; zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında gerçekleştirilmesi kararlaştırılan araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmaları kapsamaktadır. Ayrıca bu çalışmalar sayesinde zümre öğretmenlerine öğretim programını uyarlama imkânı tanınarak programların uygulanmasında esneklik sağlanmaktadır. Bu planlamalar kapsamında yürütülecek öğretim faaliyetleri; öğrenci katılımını desteklemeli, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye olanak tanımalı, öğrencinin bütüncül gelişimine hizmet etmelidir.

Okul temelli planlama için belirlenen süre; her ders özelinde, öğretim programlarının üniteler/temalar/ öğrenme alanları için ayrılan süre tablolarında belirtilmektedir. Bu süreler dâhilinde gerçekleştirilecek okul temelli planlama, özünde sistematik bir yaklaşımı

gerektirdiğinden ihtiyaçların net olarak belirlenmesi, bu ihtiyacı giderecek uygun öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi ve bu faaliyetlerin etkisine yönelik bir değerlendirme yapılması beklenmektedir.

Öğretim programlarında ayrılan esnek ders saati sayısı ortalama sadece %4 olarak belirlenmiş. Örneğin Fen Bilimleri öğretim programında okul temelli planlama için bir eğitim-öğretim döneminde tüm sınıf seviyelerinde sadece 6 ders saati ayrılmıştır. Kabul edelim ki okulların farklı ihtiyaçlarının olduğu görülmüş, önemli bir adım olarak atılmış bir yapı sağlanmıştır ancak ayrılan ders saati açısından çok yetersiz görülmektedir. Buruk bir sevinçle merhaba diyorum okul temelli planlamaya.

Program Dışı Etkinlikler

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde program dışı etkinlikler ile zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel ve ahlaki gelişimi desteklemek; kazanılan becerilerin gerçek hayatta uygulanmasına olanak tanımak, okullarda yürütülen akademik çalışmalarını zenginleştirmek, zamanı etkili kullanmak, estetik duyarlılığı artırmak amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda program dışı etkinlikler, bütüncül eğitimin bir destekleyicisi olarak görülmektedir. Öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardımcı olan program dışı etkinlikler öğrencilere yaşam becerilerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için fırsatlar sunar. Öğretim programlarında yer verilen program dışı etkinlikler, Bireysel, Zihinsel, Sosyal-Duygusal, Fiziksel ve Ahlaki Gelişimin Desteklenmesi açısından önemli görülmüştür. Sosyal sorumluluk programları ve hayat boyu öğrenme kapsamında değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tam olarak hangi etkinliklerin toplumsal sorumluluk bilincini geliştireceğinin yazılı bir metin halinde okullara iletilmesi önemli olacaktır. Toplumun farklı kesimlerinde farklı etkinliklerin gerçekleştirilmesi olası görülmektedir. Dolayısıyla oluşacak sonuçlar iyi ön görülmelidir. Okullar bazında çok iyi niyetle de olsa tasarlanan bir eğitim, kültür, spor, sağlık, sosyal hizmetler, çevre koruma etkinliği herkes tarafından farklı değerlendirebileceği için bir çerçeve çizilmesi önemlidir.

Yansıtmalar

Yansıtmanın temel amacı öğretmen ve öğretimin gelişimini desteklemektir. Yansıtma yoluyla öğretmenlerin hem kendilerinin hem de öğretim programlarının güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerini değerlendirmeleri beklenmektedir. Buna bağlı olarak öğretim sürecini iyileştirebilir ve öğrencilere daha iyi öğrenme deneyimleri sunabilirler.

Öğretmenler aşağıda verilen örnek sorular aracılığıyla yansıtma yapabilirler.

- Öğretim programlarının tüm bileşenlerini amaca uygun bir şekilde öğrenme ortamlarına yansıtılabildim mi?

- Öğretim sürecinde farklı öğrenme profillerine sahip öğrencilere ulaşmak için çeşitli öğretim yöntemleri kullandım mı? Öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını teşvik ettim mi?
- Sınıf yönetiminde öğrenci davranışlarını etkili bir şekilde yönettim mi? Pozitif ve katılımcı bir sınıf ortamı oluşturdum mu?
- Değerlendirme ve geri bildirimde tanılayıcı, geliştirici (biçimlendirici) ve düzey belirleyici yöntemler arasında denge sağladım mı? Zamanında ve yapıcı geri bildirimde bulundum mu? Değerlendirme sonuçlarını öğretim sürecimi planlamak için kullandım mı?
- Ders içeriğini öğrenciler için ilgi çekici ve anlamlı hâle getirdim mi?

Bu yansıtmadaki sorulara tek cevap veren öğretmenler olmamalı; okul idarecileri, yöneticiler ve veliler gibi tüm paydaşlar bu ve benzeri soruları cevaplamalıdır. Öğretim programında her ünite sonuna yerleştirilen karekodlar idari koridorlarımıza ve okul bahçesi kapılarına da koyulmalıdır. Velilerimizin, öğretmenlerimiz konusunda ne kadar duyarlı olduğu, çocuklarını ne kadar programın içerisinde tutabildikleri, oyun veya sosyal medya ekranlarının karşısından öğrencilerini ne kadar uzaklaştırabildiklerini de onlar yansıtın mesela. Yine okul idarecilerimiz ve diğer üst düzey eğitim yöneticilerimiz de yeteri kadar öğretmen atadık mı, sınıf içerisindeki öğrenci sayımız fazla mı, acaba bütüncül yapıda hazırlanan bu programda ön görülen öğrenme ortamları geliştirebildim mi, öğretmen yetiştirme programlarımız ile bu program örtüşüyor mu gibi bazı sorulara cevap verip yansıtmanın hazzından edinsinler.

Acizane-Naçizane

Tüm bu değerlendirmeler sonucunda bu kadar emek verilen bir programın bizlere ulaştırırken bakanlığın izlediği yolu hatalı olarak tanımlayabilirim. Bir haftalık bir sürede tüm programların bütüncül bir yapıda değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca kaynak gösterimlerinin yapılmaması da farklı bir soru işaretidir. Programı tek kelimeyle anlatmak için “zor” kelimesi yeterli olabilir. Uygulanması, algılanması, anlatılması, uygun ortamlar oluşturulması, yeterli şekilde hassasiyet gösterilmesi, verilen başlıklardan sorumlu öğretmen belirlenmesi ve değerlendirilmesi zor görünüyor.

Bunlarla birlikte görev yaptığım kurumda yıllardan beri misyon olarak belirlediğimiz ve son dönemde slogan haline getirdiğimiz “Akli Geliştiren, Ahlakı Güzelleştiren” ifadesi bu program için de kullanılabilir. Niyet olarak sadece akademik başarının değil; aynı zamanda bireyi bütüncül bir bakış açısıyla erdemli insan haline getirme çabası çok değerli görülmektedir. Sistem okuryazarlığı, öğrenme yaşantıları ve öğrenme kanıtları bölümleri bağımsız olarak düşünüldüğünde doğru tercih olarak görünüyor.

Öğretim programlarına bakıldığında öğretmenlere her başlık altında neler yapacağını tek tek anlatılması belki öğretmenin esnekliğini azaltacaktır; ancak daha önceki programda

bulunan önemli bir açığı dolduracak ve programın uygulanmasına imkân sağlayacaktır. Ünite başlığının altında yer alan ilişkiler, değerler, eğilimler gibi birçok kısım öğretmenlerimiz tarafından uyarlanacaktır. MEB tarafından hazırlanacak kitapların öğretmenin üzerinde bulunan ağır uygulama yükünün alınması için çok iyi tasarlanması gerekmektedir. Bununla birlikte kitaplar tüm bu kavramları içerisinde barındırıcaksa da çok kalın kitaplar bizi beklemektedir. Mevcut EBA içeriklerinin bu modelde atıl kalmaması için yenilenmesi ve mevcut tüm içeriğin gözden geçirilerek güncellenmesi gerekmektedir. Yine öğretmenler tarafından oluşturulacak öğrenme yaşantıları raporlarının veya her öğrenciye ayrı hazırlayacakları öğrenme kanıtlarının takip edilebilmesi için e-okulun uygun hale getirilmesi ya da farklı bir platformun kazandırılması ihtiyaç olarak görülmektedir.

Öğretmenlerimizin ve okul idarecilerimizin bu programı uygulayabilmesi için birçok eğitim ihtiyacı olduğunu da söylemek mümkün. Ancak eğitimler ÖBA üzerinden sadece videoyu ileri alma önlemiyle verilecekse zaman ve kaynak ayırmak da yersiz olacaktır. Çünkü videolardan ya da düz anlatımla verilecek seminerlerden ziyade zümreler şeklinde atölye çalışmalarının yer aldığı çalıştaylar düzenlenmeli, programın tüm detaylarının anlaşıldığına emin olunmalıdır. Tüm eğitim paydaşlarını dahil edecek şekilde programın görseller, videolar gibi zihinlere oturması için anlatılmasına ihtiyaç olduğu da açıktır.

Bu denli köklü bir değişiklik yapılmadan önce pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi ve programda görülen dağınık yapıların pilot uygulamalardan alınacak geri dönüşlerle düzeltilerek programın uygulanmaya başlanması daha doğru olacaktır.

**2024-2025 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
BRANŞ DEĞERLENDİRME RAPORU**

OKUL ÖNCESİ DÖNEME AİT PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Okul öncesi döneme ait programa bakıldığında yeni kavramlarla birlikte, daha önceki programlarda yer alan bazı kavramların adının değiştirildiği görülmektedir. Eklenen veya değişen başlıklar incelendiğinde;

- Psikomotor ve öz bakım becerileri birleştirilerek “Fiziksel Gelişim ve Sağlık”
- Kitap merkezi “Okuma ve Dinleme Merkezi”
- Alan Gezisi yani Gezi Planı “Okul Dışı Öğrenme”
- Günlük Eğitim Akışı “Günlük Plan”
- Aile katılımı “Aile ve Toplum Katılımı”
- Uyarlama “Gelişime Uygun Uyarlama ve İlkeler” olarak değiştirildiği görülmektedir.

Bu programda ilk defa karşılaştığımız kavramlar ise;

- Yazı Farkındalığı ve Matematik Merkezi
- Toplum Katılımı
- Erken Okuryazarlık
- Değerler
- Görsel okuma ve Görsel Sunu
- Teknolojik boyutta stem, kodlama, algoritma vb. kazanımlar
- Akran zorbalığı ve ilkyardım gibi şeklinde belirlenmiştir.

2024 Okul Öncesi Eğitim Programında bilişsel boyutta kodlama, planlama yapma, eleştirel düşünme, algoritmik düşünme, merak etme, üst bilişsel beceri; dil boyutunda ses bilgisi, sözel özgün ürün oluşturma, yazı yazma becerileri; fiziksel gelişim ve sağlık boyutunda motor gelişim ve öz bakım becerileri birleştirilerek iyi-kötü dokunuş, nefes egzersizleri, ilk yardım, sağlıklı olmak için gerekenler, afetler; sosyal duygusal boyutta duygu ve davranışlarını yöneterek baş etme stratejileri, empati kurma, sosyal ilişkiler kurma, yardım isteme, yardım etme, kişiler arası sorun çözme, sürdürülebilir yaşam, geri dönüşüm, kendinin ve başkasının hakkını savunma, sosyal davranışlarının sonuçları, toplumun kök değerleri gibi yeni kazanımların eklendiği saptanmıştır. Ayrıca Blok, Okuma ve Dinleme, Yazı Farkındalığı, Müzik, Sanat, Fen, Matematik, Dramatik Oyun merkezleri programda tanımlanmıştır.

İLKOKUL PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

TÜRKÇE DERSİ:

Bir önceki öğretim programı, 4 yıllık süreçte toplam 289 kazanıma odaklanırken bu programın 80 öğrenme hedefine ve bu öğrenme hedeflerinin alt göstergelerine odaklandığı görülmektedir. Bu öğretim programı da önceki öğretim programlarında olduğu gibi ilk okuma yazma öğretimi ve Türkçe öğretimiyle ilgili kısımları içermekte ve 8 zorunlu temadan oluşmaktadır. İlk okuma yazma öğretiminde ses grupları verilirken uygulamada yaşanan olumsuzlukları en aza indirmek amacıyla seslerin verilmiş sırası değiştirilmiştir. İlk verilen kelimelerin yakın çevreden verilmesi gerektiği fikri benimsenerek ilk oluşturulan hece ve kelimelerin "-an", "ana" ve "anne" olmasının çocuğun yakın çevresinden örnekler verebilmesine imkân tanıyacağı belirtilmiştir. Anlamsız hece-kelime oluşumuna ve öğrenilmeyen seslerden oluşan görsellere önceki programda olduğu gibi bu programda da yer verilmemesi olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Daha önceki programlarda ilk okuma yazma öğretiminde dört çizgi, üç aralıktan oluşan 1,3 santimetre genişliğinde yazma alanı kullanılmaktayken bu öğretim programında iki çizgi, tek aralıktan ve kesik çizgilerle iki eşit parçaya ayrılan 1 santimetre genişliğinde yazma alanına geçilmiştir. Bazı rakamların yazım yönlerinde değişiklik yapılmıştır. Metinle etkileşim öncesi, metinle etkileşim esnası ve metinle etkileşim sonrasında yapılanlar temelli bir model oluşturularak metinlerin işlenişinde dört dil becerisinin edinimini öne çıkaran yaklaşım benimsenmiştir.

Yeni müfredata göre Türkçe dersinde okuma, okuduğunu anlama, yazma becerileri geliştirme konuları üzerinde daha çok durulmuştur. Öğrenciler, hem dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini edinirken hem de kavramsal, sosyal duygusal, okuryazarlık becerilerini edinecek. Bunun yanı sıra "Erdem, Değer, Eylem" modeli ile bütünleşik bir biçimde değerler de yer almış gözüküyor.

Çevrim içi okuma, yazma gibi dijital ortam unsurlarına özellikle yer verilerek teknolojinin yaşamın her alanında etkin bir şekilde kullanıldığı bugünün dünyasında ilkökul düzeyinde de öğrencilerin dijital ortamları doğru ve etkin kullanmalarını sağlayacak etkinlikler planlanmıştır. Öğrenciler, hem dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini edinirken hem de kavramsal, sosyal duygusal, okuryazarlık becerilerini edinecektir. Ölçme değerlendirme yapılırken dört temel dil becerisi dikkate alınacak ve öğrenciye mutlaka dönüt verilecektir.

Müfredatta yapılan değişiklerle öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak adına içerik zenginleştirilmiştir. Öğretim programlarının içerik alanında konu alanları ile ilgili genellemelere, ilkelere, anahtar kavramlara daha fazla yer verilmiştir. Yeni müfredat, öğrencilerin merak duygusunu, öğrenme isteğini arttıracak ve derinlemesine öğrenmeler gerçekleştirmelerine imkân sağlayacak nitelikte olup öğretmenlerin müfredat yetiştirme kaygısını azaltacak niteliktedir.

MATEMATİK DERSİ:

Matematik dersine okuma yazma öğrenimiyle eş zamanlı olarak başlangıç yapılması planlanarak matematiğin korkulan değil sevilen, ezberlenen değil keşfedilen bir ders olmasına hizmet etmesi amaçlanmıştır.

Yeni müfredatta yer verilen beş matematik alan becerisi, "matematiksel muhakeme", "matematiksel problem çözme", "matematiksel temsil", "veri ile çalışma" ve "veriyeye dayalı karar verme", "matematiksel araç ve teknoloji ile çalışma" olarak ifade edilmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde yeni hazırlanan ilkokul matematik müfredatında öğrenme hedefleri; tahmin, zihinden işlem ve prosedür şeklinde devam eden, öğrencinin matematiksel muhakeme gücünü ve düşünme becerilerini, öğretme öğrenme uygulamalarını öne çıkaran bir aşamayla verilmektedir. Daha önceki programlarda ayrı ele alınan dört işlemde, toplama çıkarma bir arada toplamsal durumu vermek; çarpma ve bölme bir arada çarpımsal durumu vermek için ilişkisel olarak verilmektedir. Mevcut öğretim programında sezgisel karşılaştırma, toplama ve çıkarma işleminden sonra verilirken yeni öğretim programında sezgisel karşılaştırma, dört işlemde önce verilerek öğrenenlerin dört işlem becerileri ile alakalı öğrenme hedefleri arasında köprü kurmaları sağlanmaya çalışılmaktadır.

Öğrencilerin birinci sınıfta güçlük yaşamaları nedeniyle "kesirler, zaman, sıvı ölçme, standart ölçme araçları ile işlem süreçleri, takvim okuma" konuları kaldırılarak ikinci sınıftan itibaren verilmeye başlanacaktır. Yeni öğretim programının öğrenme hedefleri, ilkokul öğrencilerinin geometrik düşünce düzeylerinin görsel düzeyde olması gözetilerek hazırlanmıştır. Bu kapsamda gelişimsel süreç dikkate alınarak parça-bütün ilişkisi ön plana çıkarılmış ve öğrencilere farklı nesne modelleri ile nesnelerin geometrisinin kavratılması amaçlanmıştır. Dijital okuryazarlık ve oyuna yer verilmesi amaçlanarak ders materyallerinin zenginleşmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin derslerde üç boyutlu tasarımlara yer vermesi planlanmıştır.

Olasılık konusu çocukların bilişsel ve duyuşsal özellikleri dikkate alınarak basitten karmaşığa doğru ilköğretim 4. sınıftan itibaren verilmeye başlanacak olup ortaokuldaki olasılık gerektiren içeriklere denk kesir ve günlük yaşamda karşılaşılan olasılık durumları eklenmiştir.

HAYAT BİLGİSİ DERSİ:

Hayat Bilgisi dersinde genel olarak ünite adları değiştirilmiş, ayrıca Bilim Teknoloji ve Sanat ünitesi isimli yeni bir ünite eklenmiştir. Var olan kazanımların bazıları yeni müfredata göre birleştirilerek “Sağlığım ve Güvenliğim” gibi temalar oluşturulmuştur. “Bilim, Teknoloji ve Sanat” ünitesi eklenerek bilim ve teknoloji çağında olan insanlığa bu gelişmelerin nasıl katkıda bulunabileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Hazırlanan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı’na göre öğrencilerden yakın çevresindeki müze, cami, kale gibi tarihi mekânları ziyaret etmeleri istenecek ve gezinin konusu hakkında uzman veya görevli kişi de sınıfa davet edilebilecektir. Öğrencilerin gezi-gözlem çalışmasında oluşturduğu ürünlerini sözel ya da görsel olarak sunmasına yönelik çalışmalar planlanabilecektir. Milli, dini bayramları ve özel günleri kutlamak için sınıfta etkinlikler düzenlenirken oluşturulan öğrenme merkezi kullanılabilir.

ORTAOKUL PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

TÜRKÇE DERSİ:

Bir önceki 2019 müfredatındaki kazanım sayıları ismi bu müfredatta değişerek “öğrenme çıktıları” olmuştur.

SINIF	ÖNCEKİ PROGRAMDA YER ALAN KAZANIM SAYILARI	YENİ PROGRAMDA YER ALAN KAZANIM SAYILARI
5	69	100
6	68	100
7	76	103
8	76	103
TOPLAM	289	406

Görüldüğü gibi 117 öğrenme çıktısı/kazanım sayısında artış olmuştur. Bununla birlikte ünite sayısı her sınıf düzeyinde 8 iken yeni müfredatta 6'ya düşürülmüştür. Ünite isimleri değiştirilmiş olup, bazı konular tamamen çıkartılırken bazı konuların da sınıf düzeyinde yerleri değiştirilmiştir.

Dil bilgisi/dil yapıları konularında her sınıf seviyesinde azalma görülmüştür. Ayrıca bu konuların ezberden uzak sadece okuduklarını anlamada araç olarak kullanmaları hedeflenmiştir. Bu yüzden bu dil yapılarının ölçme ve değerlendirme sürecine dâhil edilmeyeceği ifade edilmiştir. Bu yaklaşımla önümüzdeki yıllarda kitap okumanın önemi bir kez daha öne çıkarılmıştır.

Dil becerisini geliştirebilmek için üretim atölyesi uygulama esasları da belirlenerek bir sınıf seviyesinde işlenen her temanın sonunda konuşma ve yazma atölyesi olmak üzere iki atölye çalışması yapılması gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilerin gelişimine katkı sağlayacağını düşündüğümüz, dinleme ve izleme atölyeleri de bazı sınıf seviyelerine eklenmiştir. Yazı ve konuşma türleri de dijital ortamdan yaralanarak öğrencilere uygulamalı olarak öğretilecektir.

Her öğrencinin sene başında okuma, dinleme, konuşma ve yazma ölçümleri yapılarak mevcut durumun belirlenmesi sağlanacaktır. Öğrencinin gelişimi takip edilerek kademeli olarak bir artış olup olmadığı saptanarak uygulanan ölççeklerle portfolyo dosyasına işlenmesi beklenmektedir. Türkçe öğretmenlerinin yazılı sınavın dışında ayrı ayrı her öğrenciye dinleme

ve konuşma sınavları yapması ayrıca bu ölçeklerin her öğrenci için hazırlanması çok meşakkatli olacak ve zaman alacaktır.

Değişen 5.sınıf konuları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

ÇIKAN KONULAR	EKLENEN KONULAR
Ses bilgisi	İsim ve fiil farkı
Ek- kök bilgisi	İsimler (Önceki müfredatta 6. sınıf kazanımıydı.)
Noktalama işaretlerinden yay ayrıç, üç nokta, eğik çizgi, iki nokta, tırnak işareti, kısa çizgi, noktalı virgül ve köşeli ayrıç	Sıfatlar (Önceki müfredatta 6. sınıf kazanımıydı.)
Metin türü olarak deneme, fıkra, makale, söyleşi (sohbet)	Zamirler (Önceki müfredatta 6. sınıf kazanımıydı.)
de, ki, mi 'nin yazımı, kısaltmaların yazımı	Karşılaştırma, Benzerlik, Özetleme işlevli söz varlıkları/ dil yapıları (Yeni bir kazanım)
Birleşik ve ayrı yazılan kelimeler	Düşünceyi geliştirme yolları (tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanma hariç)
	Anlatım biçimi (betimleme, tanıtma, öyküleme)
	Söz sanatı olarak konuşurma
	Metin türleri; biyografi, otobiyografi, günlük, form, gezi yazısı, hiper metin, fragman, röportaj

Kişileştirme ve benzetme söz sanatları konusuyla birlikte yazım kurallarından büyük harflerin kullanımı ile sayıların yazımı ve noktalama işaretlerinden; nokta, soru işareti, ünlem, virgül, uzun çizgi ile kesme işareti içeriği değişmemiştir.

Değişen 6.sınıf konuları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

ÇIKAN KONULAR	EKLENEN KONULAR
İsimler	Ses bilgisi (Önceki müfredatta 5. sınıf kazanımıydı.) Bu konuya kaynaştırma harfleri yardımcı ünsüzler eklendi.
Zamirler	Özne yüklem uyumu (Önceki müfredatta anlatım bozukluğu 8. sınıf konusu)
Sıfatlar	Sebeup, amaç, şart, zıtlık, olumsuzluk, karşılaştırma, benzerlik işlevli söz varlıkları/dil yapıları (Eski müfredatta cümlede anlam ilişkisi konusu)

Edat, Bağlaç, Ünlemler	Anlatım biçimi olarak betimleme, tanıtmaya, öyküleme, açıklama
Tamlamalar	Söz sanatı abartma
Çekim eklerinin işlevleri	Şiir bilgisi – ölçü
Sözcük yapısı	Metin türleri; biyografi, otobiyografi, blog, dilekçe, günlük, form, hiper metin, fragman, röportaj
Şiirde kafiye, redif	de, ki, mi' nin yazımı, kısaltmaların yazımı
Metin türü olarak deneme, fıkra, makale, söyleşi (sohbet)	Nokta, soru işareti, ünlem, virgül, uzun çizgi ve kesme işareti, üç nokta, tırnak işareti, noktalı virgül, yay ayraç, köşeli ayraç, tek tırnak işareti, eğik çizgi, ters eğik çizgi, denden işareti, iki nokta ve kısa çizgi

Söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, abartma ve karşıtlık içerikleri değişmemiştir.

Değişen 7.sınıf konuları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

ÇIKAN KONULAR	EKLENEN KONULAR
Fiillerin anlam özellikleri	Çekim Ekleri (İsim ve fiil çekim ekleri) İsim çekim ekleri önceden 6. sınıf müfredatındaydı.
Zaman (anlam) kayması	Zıtlık, sınırlama, istek, olumsuzluk işlevli söz varlıkları/ dil yapıları
Ek- fiil	Anlatım biçimi yerine paragraf türü kavramı
Fiilde yapı	Sebep-sonuç, ikna bölümleri
Anlama dayalı anlatım bozukluğu	Metin türleri; form, hiper metin, fragman, röportaj
Haber kipler, ek olarak kavramsal verilmeyecek. Dilek kipleri aynı şekilde kaldı.	Haber kipleri cümledeki anlamına, işlevine göre sezdirilerek öğretilecek.
Metin türleri; dilekçe, günlük, makale, mektup	Nokta, soru işareti, ünlem, virgül, uzun çizgi ve kesme işareti, üç nokta, tırnak işareti, noktalı virgül, yay ayraç, köşeli ayraç, tek tırnak işareti, eğik çizgi, ters eğik çizgi, denden işareti, iki nokta ve kısa çizgi
	Pekiştirmeli kelimeler ve ikilemeler

Zarflar, fiil çekim ekleri ve dilek kipleri aynı şekilde kalmış ayrıca söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, abartma ve karşıtlık içerikleri değişmemiştir.

Değişen 8.sınıf konuları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

ÇIKAN KONULAR	EKLENEN KONULAR
Cümlelerin öğeleri	Bir adın yerine tercih edilen söz varlığının/ dil yapılarının art ve ön gönderim işlevlerini belirleme (Zamir konusunun bu kazanımı 8. sınıfa bırakılmış.)
Fiilde çatı (Sadece “nesnesine göre fiiller” kısmı çıkarıldı)	Tahminde bulunma işlevli söz varlıkları/dil yapıları
Cümle türleri	Anlatım biçimi yerine paragraf türü kavramı (isim değişmiş)
Yapıya dayalı anlatım bozukluğu	Sebep-sonuç, ikna bölümleri
Metin türleri; dilekçe, günlük, mektup	Metin türleri; form, hiper metin, fragman, röportaj
	Nokta, soru işareti, ünlem, virgöl, uzun çizgi ve kesme işareti, üç nokta, tırnak işareti, noktalı virgöl, yay ayraç, köşeli ayraç, tek tırnak işareti, eğik çizgi, ters eğik çizgi, denden işareti, iki nokta ve kısa çizgi
	5,6 ve 7’de işlenen tüm yazım kuralları

Fiilimsi kazanımı, öznesine göre fiil çatıları aynı kalmış ayrıca tüm sınıf düzeylerinde işlenen yazım kuralları ve noktalama işaretlerinden öğrenciler sorumlu tutulmuştur. Söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, abartma ve karşıtlık içerikleri değişmemiştir.

Metin türleri bazı sınıf seviyelerinde değişmiş, yeni metin türleri eklenmiştir. Metin türlerinde daha önceki programlarda yer almayan "hiper metin, infografik, grafik simge, vlog, ilk gösterim filmi (fragman), belgesel, dijital öykü" gibi türler dahil edildiği görülmüştür. Bu alanlarda kaygılarla birlikte denetimin çok dikkatli yapılması halinde faydalı olacağı düşünülmektedir

Yazım kurallarında en çok kafa karıştıran yer ve birleşik sözcüklerin yazımı konularının tüm sınıf kademelerinden kaldırılması isabetli olmuştur. Ayrıca noktalama işaretleri 5 ve 6. sınıfa serpiştirilmiş, 7 ve 8’de tekrar edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Noktalama işaretlerinin 5 ve 6 diye iki sınıfa göre bölünmesi de isabetli olmuştur. 5, 6, 7 ve 8 sınıf düzeyinde sözcükte anlam, cümlede anlam ve paragrafta anlam bir bütün olarak işlenmektedir.

Sözcükte anlam konusu olarak “Deyim ve Atasözü” ve “Mecaz ve Gerçek Anlam” her kademede devam etmektedir. Daha önce kaldırılan “Yan Anlam” ifadesi tekrar getirilerek “Terim Anlam” kaldırılmıştır. Eş anlam, zıt anlam, eş sesli anlam, ikilemeler ve pekiştirmeler devam etmektedir.

Cümlede anlam içerisinde; öznellik ve nesnellik, karşılaştırma ve benzetme bölümleri devam etmektedir. Açık ifade, örtük ifade, derin anlam bölümleri yeni kavramlar olarak verilmiştir. Geçiş ve bağlantı ifadeleri bölümü ise devam etmektedir.

Parçada anlamda konusunda; paragrafta yapı, ana düşünce, yardımcı düşünce, ana duygu, konu ve başlık bölümleri devam etmektedir. Düşünceyi geliştirme yolları 5. sınıftan itibaren müfredata eklenmiştir. Sözel mantık, grafik-tablo yorumlama, görsel okuma, akıl yürütme bölümleri tüm sınıf seviyelerinde aynı şekilde devam etmektedir. Bu müfredatın sağlıklı bir şekilde uygulanması için her kademedeki uygun ölçme araçlarıyla ölçülmesi elzem görülmektedir.

Sonuç olarak; programın gelişmiş ülkelerde uygulanan sistemden derlenerek hazırlandığı düşünülmekte, karmaşık bir yapıya sahip ve cevap bekleyen sorular barındırmaktadır. Oysa hedeflenen mertebeye ulaşmak için daha gerçekçi bir yaklaşımın olması gerekmektedir. Çünkü şu an görev yapan öğretmenlerin yetiştirilme tarzları, öğretim metotları ve çocukların hazır bulunuşlukları açısından ağır bir program olarak değerlendirilmektedir. Teorik olarak oldukça iyi görünse de önceki değişen müfredatlarda karşılaşılan; sahada uygulama zorluğu, gerçek sorunlardan ve sahadan uzakta olması programın hedeflerine ulaşmasını zorlaştırabilir. Programın işlevsel hale gelmesi için taslak programın en az bir ay daha askıda kalması ve bu zaman zarfı içerisinde bakanlığın gelen öneri ve eleştirileri çok iyi analiz ederek düzenleme yapması gerekmektedir. Programın özellikle de ürün çıktıları için Öğretmen Kılavuz Kitabı hazırlaması bir gereklilik olarak görülmektedir. Program, toplumun ihtiyaçları öncelenerek sahadada kolay uygulanacak hale getirilmeli, kavram kargaşasından uzak ve var olan yapıyı da göz önünde bulundurarak uygulamaya konulmalıdır.

MATEMATİK DERSİ:

Matematik dersi öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından zor bulunan bir derstir. Matematik dersine karşı oluşmuş bu algıya rağmen yıllardır süregelen müfredatın karmaşık ve yoğun hali biz matematik öğretmenlerini daha da zor durumda bırakmıştır. Yeni programın öğrencinin dersi ezberlemeye değil öğrenmeye hazırlandığı bir model olarak tasarlanması bizi heyecanlandırmıştır. Dersi “zor” koltuğuna oturtan başlıca etkenlerden biri de analitik düşünme ve beceriye mecbur olan bir dersin ezberletilmeye zorlanmasıdır.

Sistemde yer verilen temalar 5. ve 6. Sınıflarda, “Sayılar ve Nicelikler”, “İşlemlerle Cebirsel Düşünme”, “Geometrik Şekiller”, “Geometrik Nicelikler”, “İstatistiksel Araştırma

Süreci” ve “Veriden Olasılığa” olmuştur. 7. Ve 8. Sınıflarda bunlara ek olarak “Dönüşüm” teması yer almaktadır. Günlük yaşamın içinde her zaman ihtiyaç duyduğumuz şeylerden biri analitik düşünmedir. “Matematik günlük hayatımızda ne işe yarayacak?” diyen bir öğrenciye “Hayatın boyunca kullanacağın, işlerini kolaylaştıracak bir düşünce tarzına sahip olacaksın.” cevabını artık verebileceğimiz bir müfredatta kavuştuğumuzu düşünmekteyiz. Dijital okuryazarlığın da ön plana çıkartıldığı ve teknolojiyle sıkı bir bağ kurmayı hedefleyen bu yeni program umut vaat etmektedir.

Yeni müfredatta öne çıkarılan becerilerin özellikle LGS başarısında büyük rol oynadığı düşünülmektedir. Her temaya 5 ders saati kadar süre verilen yeni müfredatın LGS başarısında da büyük ölçüde etkili olacağına inanmaktayız. Öğrenciye balık vermeyi değil balık tutmayı öğretmeyi hedefleyen bir sistem olacağı aşikârdır. Ölçme ve değerlendirmede öğrencilerin ilgi alanlarına uygun, yakın çevrelerinde karşılaşılabilecekleri ve her şeyden önemlisi cevabına ezberleyerek değil kendilerinin ulaşabileceği bir sistem hedeflenmektedir. Öğrenciyi yargılamadan motive eden geri bildirimler verilmesi de sistemde yer almaktadır.

FEN BİLİMLERİ DERSİ:

Yeni tasarlanan programda, öğrencilerin karşılaştığı problemleri fark edebilmesi, kararlar vermesi ve hayata yönelik faaliyetlerini bu kararlar bağlamında düzenlemesine yönelik deneyim kazanmaları temel alınmaktadır. Bu deneyimleri kazandırmak için fen öğretimi sürecinde öğrencilerin günlük hayattaki olayları ve olguları fen kavramlarıyla anlamlandırırken bilimsel becerileri uygun ve etkili bir şekilde kullanmaları hedeflenmektedir.

Öğrencilerden bilimsel araştırma süreçlerini yürütebilme ve değerlendirebilme, elde edilen kanıtları analiz edebilme, yorumlayabilme ve sonuçları farklı gösterim biçimleri ile temsil edebilme becerisine sahip olmaları için yeni müfredatta farklı fen bilimleri alan becerileri tanımlanmaktadır.

Fen Bilimleri dersinde ünite sayısında bir değişiklik olmayıp isimleri değiştirilmiş ve içerik zenginleştirilmiştir. Daha çok öğrenci odaklı, öğrencinin aktif rol aldığı deney, gözlem ve yaparak öğrenme modeli esas alınmıştır. Önceki müfredatta da yer alan “Gezegeneğimiz Dünya” ünitesi gibi çocukların gezegenleri ve dünyamızı tanıması amaçlanmasına rağmen soyut kavramlar öne çıktığı için kavrama açısından zorluklar yaşanmaktayken yeni müfredatta göre daha çok öğrenci temelli, kazanımların öğrencilerin kolay kavramasına yönelik daha somut kavramlar üzerinden gerçekleştiği gözlemlenmiştir.

Yaptığımız incelemeler sonucunda programımızda yer alan durumlar aşağıda sunulmuştur:

- 5. Sınıflar 1. Ünite “Güneş, Dünya ve Ay” ünitesinin “Gökyüzündeki Komşularımız ve Biz” şeklinde isimlendirilmesinde görüleceği gibi bazı konularda sadece isim değişikliği yapılarak içerik aynı bırakılmıştır.
- 6. Sınıflarda bulunan vücudumuzdaki sistemler konusunun bir kısmı ikinci ünite de bir kısmı ise altıncı ünite de ele alınmıştır. Önceki programda vücudumuzdaki sistemler ve sağlığı diye kopuk şekilde araya farklı üniteler alınarak hazırlanan konu içeriği burada bir bütünlük sağlamak amacıyla 7. Sınıflara taşınmış ve birleştirilmiştir. Ancak destek ve hareket sistemini 5. Sınıflara alarak başka bir kopukluğa sebep olunmuştur.
- 6. Sınıfların programında sadeleştirmeye gidildiği görülmektedir.
- 8. Sınıflarda bulunan basınç ünitesi kaldırılarak matematiksel işlemler azaltılmıştır.
- Somut olan veya çok matematiksel içerikleri olmayan konular tercih edilmiştir.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ:

Sosyal Bilgiler dersinde önceki programda yer alan ünite sayısı isimlerinde değişiklikler yapılarak yediden altıya düşürülmüştür. Önceki programda yer alan;

- “Birey ve Toplum” ünitesi “Birlikte Yaşamak”
- “İnsanlar Yerler ve Çevreler” ünitesi “Evimiz Dünya”
- “Ortak Mirasımız Kültür ve Miras” ünitesi “Yaşayan Demokrasimiz Etkin Vatandaşlık”
- “Üretim, Dağıtım Tüketim” ünitesi “Hayatımızdaki Ekonomi”
- “Bilim ve Teknoloji” ünitesi “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” olarak isimlendirilerek içerikleri benzer şekilde bırakılmıştır.

Bazı öğrenme çıktıları veriliş sırası değiştirilerek farklı sınıf seviyelerine alınmıştır. Önceki programda yer alan son ünite deki konular diğer öğrenme alanları arasına serpiştirilmiştir. 6. sınıflarda “Ortak Mirasımız” ünitesinde Orta Asya ifadesi yerine “Türkistan” ifadesi tercih edilmiştir. Önceki programda 6. Sınıflardaki tarih konuları ile 7. Sınıflarda Osmanlı Devleti konuları bizce hatalı bir kararla sadeleştirilmiştir. Son dönemde savunma sanayisinde yapılan yerli ve milli çalışmalar programa eklenmiştir. Bir ölçme değerlendirme aracı olarak performans görevi hazırlama yeniden uygulamaya konulmuştur.

Öğrenme Çıktılarını somutlaştırmak, materyal olarak zenginleştirmek, dijitalleştirmek, ve öğrenciyi daha aktif hale getirmek amaçlanmış olsa da programda sürekli olarak köklü değişiklik yapmak elde edilen kazanım ve tecrübelerle bir sektöre uğratılmaktadır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

Yeni programın temel iddialarından biri sadeliktir. Ünitelerin sadeleştirilmesi planlanırken herhangi bir sadeleşme gözlemlenmeyip, öğrencilerin sınıf düzeyine uymayan kelime ve kavramlar konulmuştur. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi için çok önemli bir konu olan namaz konusu sadece 5. sınıflarda işlenip sonrası için bahsedilmemektedir.

Üniteler ve konular kendi içinde ya da sınıflar arasında yer değiştirmiş, bazı üniteler ise konular halinde yeni ünitelere paylaştırılmıştır. 4. sınıf konuları hafifletilirken, 5. Sınıf konularının içeriği yoğun bir halde sunulmaktadır. 6. Sınıflarda üniteler arası yer değişikliği yapılırken, 7. Sınıflar tam bir keşmekeş oluşturmuş. 7. Sınıf programına mevcut programda 8. Sınıflarda var olan ve yine anlaşılması, kavranması zor olan ‘Kader İnancı’ eklenerek daha da zorlaştırılmıştır. Kader inancı ve mezhepler konularının gerek anlaşılması gerek anlatılması oldukça karışık ve zorlayıcı olduğu düşünüldüğünden ortaokul müfredatından çıkarılması daha uygun olacaktır. Üniteler arası değişiklik özetle şu şekildedir;

- 4. Sınıflarda Allah ve Peygamber sevgisi temalı iki yeni ünite eklenip, İslam’ın ve imanın şartları gibi temel sayılacak konular kaldırılmıştır. Temizlik ünitesi yerine daha kapsamlı sayılabilecek, “Ahlaki Değerler” ünitesi getirilmiş temizlik konusu da burada ayrıca ele alınmıştır.
- 5. Sınıflarda Namaz ünitesi getirilip, henüz ortaokulun başında öğrencilere alışkanlık kazandırabilecek namaz bilgisinin verilmesi güzel düşünülmüş ancak 6. sınıflarda da tekrarlanması iyi olabilecek bir ünite çıkarılmıştır.
- 6.Sınıflarda sadeleşmeye gidilip, her sene ağır olan konular bir nebze olsun hafifletilmiştir.

Müfredat değişikliği, öğretmenler ve öğrenciler açısından gerçekçi bakış açısıyla değiştirilmedikçe hiçbir yarar sağlamamaktadır. Buna bağlı olarak yeni program Din ve Değerlerle ilgili derslerin müfredatında köklü değişiklikler getirmediği gibi müfredatı daha karmaşık bir hale getirmiştir. Öğrencilerin ahlaki değerler ve öğrenme becerisi açısından değerlendirilmesi gerektiğini düşündüğüm Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi için hem gereksiz hem de detaylı anlatılmadığında hiçbir anlam ifade etmeyen birçok ayrıntı yer alıyor.

LİSE PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ:

Edebiyat, bir neslin diğer nesne bırakacağı en büyük mirastır. Bu miras sayesinde milletin ruhu, hayata bakışı ve toplumsal hafızası canlı kalacaktır. Türk Dili ve Edebiyatı dersinde yapılan müfredat değişikliği edebiyat iklimini hissettirmeye ve zevkini tattırmakta nakıstır.

Tür bazlı ve sarmal modelde işlenen Türk Dili ve Edebiyatı dersi gerek öğretmeni ve gerekse öğrenciyi zorlamaktadır. Dönemlere ait belirli kavramlar veya sanatçılar verilmiş ancak dönemi hazırlayan koşullar, dönemin zihniyeti ve sosyal dokusu verilmeden anlatılan konular bütüncül bir anlatımı sağlamaya muktedir değildir. Döneme ait şiir, hikâye, roman veya benzeri türler sanatçıyla ilişkilendirilerek verilirse edebiyatın tarihsel süreç içindeki gelişimi ve diğer bilimlerle ilişkisi anlamını bulmuş olacaktır. Yayınlanan müfredatta konuların “nasıl” anlatılacağı etrafı verilmiş ancak hangi konuların anlatılacağı ve konuların sıralaması hakkında yeterli bir bilgilendirme yapılmamıştır.

Tarih nasıl ki kesintisiz bir akıntı halinde ise edebiyat da kesintisiz bir seyir halinde devam etmektedir. Bu bağlamda gerek dil ve anlatım dersi konuları gerek edebiyat dersinin konuları hak ettiği düzen üzerine verilmemiş dağınık bir halde ele alınmıştır. Çoğu yerde: “Cumhuriyet dönemine yakın bir şiir...” “Cumhuriyet dönemine yakın bir hikâye...” ifadesi geçmektedir ki bu ifade çok geniş anlamlar içermekte ve bir dönem belirtmemektedir. Bir esere veya yazara yönelik yapılan bilgilendirmenin yetersizliği büyük bir muallaklık oluşturmaktadır.

Ne sanatçı döneminden ayrı ne de dönem sanatçısından bağımsız düşünülebilir. Türe bağlı ve sarmal modelde uygulanan bir edebiyat eğitiminde dönemsel olarak sürekli bir ileri gidiş ve geri gelişler edebiyat dersinin öğrenilmesini ve sevilmesini engellemeye yetip artmaktadır.

MATEMATİK DERSİ:

Milli Eğitim müfredatının başta Türkçe olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin değerlerini koruma, kollama ve yaşatma üzerine inşa edilmesini matematikçiler olarak önemsemekteyiz. Yeni müfredatta Türkçemizin etkili kullanılmasına yönelik becerilerin kazandırılmasının tüm derslerin ortak hedefi haline getirilmesi önemli olup dilini konuşamayan, konuşulanı anlamakta zorlanan ve metinleri yorumlayamayan yeni nesil ilerde kendine ait bir değer üretemeyecektir. Ayrıca bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, finansal okuryazarlık, kültür okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı ve veri okuryazarlığı gibi

becerilerin yeni müfredatta öne çıkarılması yaşadığımız çağa uyum açısından istenen hedeflerdir. PISA TIMSS gibi sınavlarda Türkiye'nin okuduğunu anlama profilini üst seviyeye çıkarabilir. Milli Eğitimin temel amacı muhakkak iyi insan yetiştirmektir. Bunu yaparken milletin değerlerine bağlı, evrensel değerleri önemsemiş nesiller yetiştirmek amaçlanır. Yeni müfredatta kullanılan dilden müfredatın zihinsel kodlarını görmek mümkün. Erdem kâmil insan, ruh beden ilişkisi, değerler, huzurlu insan, huzurlu aile kavramlarına sıkça vurgu yapılması özünde istenen durumdur. Ancak bu özelliklerin kazandırılmasında ortak metinde paydaşların yansıtıcı süreçlere dahil edileceği belirtilmektedir. Bu paydaşlar belirlenirken eğitim dışı kişi ve kurumlar değil eğitimin içinden olanlar tercih edilmelidir.

Hazırlanan yeni müfredatta uygulama alanı olan ders kitapları belirlenen hedef davranışların öğrencilere kazandırılması anlamında önemli bir konuma sahiptir. Dolayısıyla kitap hazırlama komisyonları seçilirken ortak akla göre hareket edilmelidir. Kitaplarda sorunlu alanlarda ifadeler bulunmamasına, ideolojik veya siyasi çağrışım yaptıran içeriklere yer verilmemesine dikkat edilmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından kamuoyunun görüşüne sunulan ve 'Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli' adı verilen yeni müfredat taslağında, matematikte bir dizi değişiklik öngörülmüştür. Sadeleştirilen müfredatta matematik dersinde yer alan bazı değişiklikler şöyle:

- Öğrenciler için işlemsel yükü fazla olan, anlamlı öğrenmelere hizmet etmeyen ve programın genel amaçları doğrultusunda ortaöğretim düzeyinde ihtiyaç duyulmayan içerikler gözden geçirildi, bazıları çıkarılarak yerine yenileri eklendi. Bu bağlamda, matematik ve algoritma-bilişim ilişkisi ilk defa bu programda, matematik öğrenme ve öğretme süreçlerine hizmet edecek şekilde kurgulandı.
- İstatistik konuları "veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme becerisi" bağlamında yeniden ele alındı ve programdaki yeri önemli oranda artırıldı.
- Sayılar, cebir ve fonksiyonlarla ilgili konular, fonksiyonlar merkeze alınarak yeniden tasarlandı. Disiplinler arası bağlamda fonksiyonların değişimleri inceleme ve problem çözme aracı olma boyutları ön planda tutuldu.
- Soyut, sembolik ve işlem odaklı bir şekilde ele alınan kümeler ve mantık konuları diğer konulara entegre edilerek yeniden yapılandırıldı.
- Geometride araç ve teknoloji kullanımını öne çıkarıldı, muhakeme ve problem çözme temelli dinamik bir geometri öğretimi hedeflendi.

- Mevcut haliyle bir hesaplama aracından öteye geçmeyen oldukça sınırlı ve işlem odaklı şekilde sunulan integral kavramına yer verilmedi, değişimin matematiğinin temel araçları olarak limit ve türev konuları daha kapsamlı şekilde ele alındı. Türevle ilgili yorum ve çıkarımlara problem çözme odaklı bir yaklaşımla yer verildi.
- İntegral kavramının programlardaki yeri süregelen revizyon çalışmaları ile önemli oranda daraltılmıştı ve mevcut haliyle anlamlı bir öğrenme gerçekleşmediği ve diğer ortaöğretim derslerinde de integral kavramının kullanılmadığı görüldü. Lisede, halihazırda oldukça sınırlı ve işlem odaklı şekilde sunulan integral kavramına yer verilmedi, limit ve türev kavramları daha kapsamlı şekilde ele alındı.

Yeni müfredata göre konu dağılımı sınıf düzeyine göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

9.SINIF	10.SINIF	11.SINIF	12.SINIF
Sayılar	Tam bölen sayısı EBOB- EKOK	Trigonometri 1	Diziler
Doğrusal fonksiyonlar ve mutlak değer fonksiyonları	Fonksiyonlar 1(bileşkeye kadar)	Üstel ve logaritma fonksiyonu	Polinomlar
Birinci dereceden denklem ve eşitsizlikler	Sayma permütasyon kombinasyon	Fonksiyon2	Limit
Problemler	Üçgende alan ve yardımcı elemanlar	Çokgenler	Türev
Üçgende açılar ve açı kenar bağıntıları	Dik üçgende trigonometri sinüs cosinüs teoremleri	Dörtgenler	Çember ve daire
Dönüşümler eşlik benzerlik pisagor ve öklid	Analitik geometri	Veri analizi ve istatistik	
Katı cisimler	İstatistik		
Veri analizi	Koşullu olasılık		
DeneySEL ve teorik olasılık			

2018 ortaöğretim matematik müfredatında mantık konusu 9. sınıfta ele alınırken, ders çerçevesinde sözel ve sayısal mantık konuları işleniyordu. Yeni programda mantık konusu hazırlık sınıfına alınırken, sayısal mantığın çıkarıldığı görüldü. Matematiğin temel konularından olan kümeler konusunun da sadeleştirildiği görüldü. 2018 müfredatı kapsamında kümeler 9. sınıfta ayrı bir ünite olarak gösterilirken, 9. sınıftaki “Denklemler ve Eşitsizlik” bölümü ile 11. sınıftaki “Sayılar” bölümünün içeriğinde “sayı kümeleri” kapsamında

gösteriliyordu. Bakanlık, yeni müfredatta kümeler ve mantığa ilişkin, “Mantık ve kümeler bağlamında işe koşulan temel kavram ve işlemlere, matematiğin yalın, tutarlı ve ihtimamlı dilini ve yöntemlerini yansıtacak şekilde bu temalar içindeki çalışmalarda yer verilmiştir” açıklamasında bulundu. Bu kapsamda yeni müfredatta kümelerin de ayrı bir ünite olarak değil, sayılar bölümünün içinde “sayı kümeleri” konusu olarak işlenmesi kararlaştırıldı. Türev ve limitin, integral ele alınmadan anlatılması matematiğin mantığına aykırı. Üniversitede bu konular birbiriyle bağlantılı anlatılırken, lise düzeyinde integralin çıkarılarak anlatılmasına bir matematikçi nasıl onay verebilir? Matematik müfredatı %35 sadeleştirilmiş. Anadolu-Fen Liseleri o kadar sıradanlaştı ki, vasatta öğrenciler birleştirildi. Akademik düzeyi yüksek, öğrenme hakkı elinden alındı. Eğitim sistemini önceliği müfredatı sadeleştirmek değil, öğrenci seviyesine uygun mesleki eğitim oluşturmak olmalıdır.

FİZİK DERSİ:

Taslağı incelediğimizde ünitelerde eskiden ve şu anda kullanılan müfredatta konular arasında meydana gelen konu dağınıklıkları giderilmiştir. Bu durumun öğrenmeyi daha kolay hale getireceği düşünülmekte ve zümremiz adına olumlu bir gelişme olarak görülmektedir. Yapılan incelemeler sonrasında aşağıdaki hususlar önemli görülmektedir:

- 12.sınıflarda atom ve atom altı parçacıklar ve 9.sınıflarda maddelerin genleşmesi konularının çıkarılmasının öğrenmeyi ve konu bütünlüğünü olumsuz etkileyecektir.
- Fizik dersi saatlerinin müfredatta belirtilen konuların rahat öğretilmesi laboratuvar kullanımı ve uygulama açısından artırılması gerektiğini düşünmekteyiz.
- Millî Eğitim Bakanlığı ders kitap içeriklerindeki görsel ve içeriklerin mizanpajlarının daha sade ve karmaşıklıktan arındırılması gerektiğini düşünmekteyiz.
- Ders kitap içeriklerindeki örnek soru sayıları artırılmalı ve günlük hayatımızdan örneklemeler yapılmalıdır.
- Ders Kitaplarında teknolojik görsellerin daha fazla kullanılmasının öğrenmeyi daha kolaylaştıracağını düşünmekteyiz.
- Öğrencilerin teorik olarak sınıfta öğrendikleri bilgilerin gerçek hayatta karşılıklarının görülmesi amacıyla bilim merkezleri-sanayi kuruluşları-üniversite ARGE merkezlerinin ziyaret edilecek olması ve EBA içeriklerinin videolarla desteklenmesi dersimiz adına olumlu bir gelişmedir.

KİMYA DERSİ:

Türkiye'ye yüzyılın Maarif müfredat modeli olarak her bir dersin müfredata yönelik değişiklikleri bizlere sunuldu, bizler de acizane 25 yıllık öğretmenlik deneyimimizle görüşlerimizi belirtmek istedik. Ancak 2008 yılında kimya 12. sınıf konularına “elementler kimyası” diye bir ünite eklenmiş ve 75 sayfalık bir konudan sadece bir soru çıkacağı ifade edilmişti. Kimya komisyonundan bir hocamız bize seminer verirken itiraz ettiğimizde “Eğer uygun olmadığına karar verirsek kaldırırız.” demiş, kısa süre sonra ise ünite kaldırılmıştı. Bizler istiyoruz ki ortak bir noktada buluşalım güzel kısımlar müfredatımızda olsun.

Yeni programın kimya dersini sınıf seviyelerine göre değerlendirdiğimizde;

- 9. sınıftaki konulardan eksik olan modern atom teorisi kısmı ve orbital kavramının “tekrar” getirilmesi isabetli görülmekte öğrencilerin A grupları ile B gruplarını tanıyabilmeleri olumlu olarak değerlendirilmektedir. “Nano teknolojiyi, nükleer enerji ve gelecek nesiller” kavramları ile öğrencinin enerji verimliliği ve çevre bilincini 9. sınıfta öğreniyor olması iyi düşünülmüştür.
- 9. sınıf müfredatımızda yüzey gerilimi adezyon-kohezyon konuları hakkında negatif olarak görüş belirtilebilir. Fizik dersinde uzunca anlatılırken tekrar kimya dersinin konularına girmesine gerek yoktu.
- 10. sınıf müfredatında 11. sınıftaki benzer konuların 10. sınıf derecesinde dağıtılmasıyla konuların seyreltilmesi şöyle dursun daha sıkı bir hale bürünmüştür. Konuları ağırlaştırılmış. Buna karşılık “ekosistem, su tasarrufu, su ayak izi, Karbon ayak izi” konularıyla kimya dersinin daha canlı hale gelebileceği de düşünülmektedir.
- 11. sınıf müfredatını incelediğimizde müfredatı seyreltme ifadesinin burada yerine getirildiği göze çarpmaktadır. Modern atom teorisi ve periyodik tablo, genler... Özetle ünitelerinin alt sınıflara dağıtılmış olması 11. sınıf kimya konularını daha sade ancak sorunlu bir hale getirmiştir. 11. sınıf denge ünitesinde çözünürlük dengesi konusunun kaldırılması gerektiğini düşünüyorduk ancak fazla konu kalmayınca kaldırılamamış. Yeni eklenen kişisel bakım ürünlerinin (mide, ağız, diş sağlığı) sağlık açısından önemi isabetli bir karar olarak görülmektedir. Son kısma eklenen evsel atıklar ve nanoteknoloji konuları da güncel konuları kapsaması adına iyi düşünülmüştür.
- 12. sınıf müfredatı adına “Yeni Kimya” teması güzellik olarak söylenilebilir.
- Fotosentez, güneş pilleri, biyobozulur polimer, nanoparçacıklar son dönemlerin ilgili çeken konularıdır. Bunlara yapay zeka konusu da eklenmiştir.

BİYOLOJİ DERSİ:

Millî Eğitim Bakanlığımızca, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" adını taşıyan ve bütüncül eğitim yaklaşımını temel alan yeni müfredatta beceri odaklı yaklaşım benimsendi. Yeni modelin temel amacı, okulumuzun da serlevhası olan **'aklı geliştiren, ahlaki güzelleştiren'** yani millî bilince sahip, ahlaklı, erdemli, milleti ve insanlık için faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş; beden, zihin, kalp ve ruh bütünlüğüne sahip bilge nesillerdir. Yeni müfredatta aşağıdaki bazı durumlara dikkat çekilmiştir:

- Yeni müfredatta yüzde 35'lik oranda bir seyreltme yapıldı. MEB, müfredat çalışmaları ile beceri odaklı yaklaşımı benimsedi. Biyoloji ders içeriğinin bu ölçüde hafifletildiği söylenebilir.
- Öğrenciyi zihinsel, sosyal, duygusal, duyuşsal, fiziksel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gören bütüncül eğitim yaklaşımının benimsenmesi biyoloji dersinin temelinde insan olduğu için dersimiz adına olumlu görülmektedir.
- Bakanlığın yeni eğitim programında, sonuç yerine süreç odaklı ölçme değerlendirme yaklaşımı benimsendi. Bizim anlayışımız zaten zaferden değil, seferden sorumlu olmamız değil mi? Biyoloji dersinde laboratuvar çok yoğun olarak kullanıldığı için, bu süreçlerin tamamı uygulamalı olarak yapılıyor.

Programda öğrencilerden beklenen yalnızca bilgiyi hatırlaması değil üst düzey becerilerini de kullanarak bilgiyi analiz edebilme, değerlendirebilme, sentezleyebilme gibi pek çok beceriyi aynı anda kullanabilmesi ve günlük hayata transfer edebilmesidir. Her temada en az bir performans görevi verilmelidir. Performans görevlerinin günlük yaşamla bağlantılı ve öğrenci için anlamlı, okulun bulunduğu çevresel koşullara (sosyoekonomik, kültürel, doğal vb.) ve temadaki öğrenme çıktılarına uygun olmasına dikkat edilmelidir. Uygun olması durumunda disiplinler arası ortak performans görevi kullanılabilir. Öğrencilerin performans görevleri ile ortaya koyacakları ürünler bilim şenlikleri, bilim köşeleri gibi ortamlarda sergilenmelidir. Öğrencilerin ortaokul fen bilimleri dersinde öğrendiği bilgiler, biyoloji dersine temel oluşturmaktadır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları, öğrenme yaşantılarının tasarlanma sürecinde dikkate alınmalıdır. Dünyanın zengin öğrenme tecrübelerinin elde edilebileceği büyük bir laboratuvar olduğu dikkate alınarak doğal yaşamın gözlemlenmesi teşvik edilmelidir. Biyoloji dersine daha fazla ilgi duyan öğrencilerden üst düzey performans ürünleri beklenir.

Biyoloji Dersi Öğretim Programı, “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni” temel alınarak yapılandırılmıştır. Öğretim programında biyoloji biliminin gelişimine katkı sağlamış önemli şahsiyetlere yer verilmektedir. Programın uygulanma sürecinde okul bahçeleri, parklar, yakın çevredeki doğal ortamlar öğrenme alanı olarak kullanılmalıdır. Farkındalık oluşturmak için bilim merkezleri, müzeler, yaban hayatı merkezleri, botanik ve hayvanat bahçeleri ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinden yararlanılmalıdır. Bilimsel kitaplar, bilim dergileri, doğal yaşamla ilgili televizyon programları ve belgesellerin sunduğu zengin öğrenme fırsatları değerlendirilmelidir. Artık ünite yok tema var diyebiliriz.

Biyoloji Dersi Öğretim Programı’nın içerik çerçevesini hem kendi içinde hem de diğer temalarla bütünlük sağlayan, her sınıf düzeyinde iki tane olmak üzere toplam sekiz tema oluşturmaktadır.

9.SINIF	10.SINIF	11.SINIF	12.SINIF
Yaşam	Enerji	Tepki	Üreme
Organizasyon	Ekoloji	Homeostazi	Gen

9.sınıf:

YAŞAM TEMASI

Genel olarak bilimsel süreçler ve canlıların çeşitliliği işlenecek ancak omurgasız hayvanların özellikleri verilmeyecek olup bu tema için okul laboratuvarı son derece zengin bir içeriğe sahiptir. Anadolu’da yeterince canlı çeşitliliği bulunmaktadır. Bu tema için öğrencilerin merak duyguları uyandırılarak tabiatta araştırma yapmaları sağlanıp hem tarihimizde hem de dünyada araştırma yapan bilim insanlarına yönlendirme yapılacaktır.

ORGANİZASYON TEMASI

Canlıların temel bileşenleri ve hücrenin anlatılacağı bu temada günlük hayatımızda, hayatta kalabilmek için tükettiğimiz besinlerin özellikleri verilecektir. Hücrenin bir ülkeye benzetilerek anlatılması sağlanacaktır. Geçen sene TYT de ve bu sene MSÜ sınavlarında soru gelen ve gereksiz bir ayrıntı olan kolaylaştırılmış difüzyona değinilmeyecektir.

Not: Bu konular zaten 9.sınıfta vardı, sadece kolay olan konular öğrencilerin 8.sınıftan gelmeleri ve zorlanmaları nedeniyle öncelenmiş. Bu değişim son derece isabetli olmuştur.

10.sınıf:

ENERJİ TEMASI

Bu temada daha önce 12.sınıfta olan ATP, fotosentez, kemosentez, oksijenli solunum ve fermantasyon konuları işlenecek ancak oksijensiz solunuma değinilmeyecektir. Daha önce 11.sınıfta olan sindirim konusu da burada işlenecektir.

EKOLOJİ TEMASI

Bu başlıkta daha önceki müfredatta 9.10.11. ve hatta 12. Sınıfta olan bütün canlılar ve çevre ile ilgili konular işlenecektir. Biz zümre olarak zaten 10.sınıfta hepsini bir bütün olarak işlerdik. Bu değışim ile ilgili aklın yolu birdir diyorum. 5N1K ya fazla başvurularak geri dönüşümün önemi vurgulanacak ve çevre ile farkındalık oluşturulacaktır. Küresel ısınma ve soğumanın tartışılarak anlatılması istenmektedir.

11.sınıf:

TEPKİ TEMASI

Bu konuda daha önce 12.sınıfta işlenen bitkisel hormonlar ve bitkilerde hareket işlenecek ancak bitkisel dokulara girilmeyecektir. Ayrıca insanda duyu organları, sinir sistemi, destek ve hareket sistemi, bağışıklık sistemi ve günümüzde popüler olan alerjiler üzerinde yoğunlaşacak ve göz uyumuna girilmeyecektir.

HOMEOSTAZİ TEMASI

Bu konuda endokrin, dolaşım, boşaltım ve solunum sistemi işlenecek ve daha önce çalışma yapmış İslam bilginlerinden İbni Sina, İbnünnefis, Ebu Bekir Razi ve Walter Cannon, Claude Bernard'ın çalışmalarından mutlaka bahsedilecektir. Diyabet gibi sistemlerle ilgili hastalıklar gündeme alınacaktır.

12.sınıf:

ÜREME TEMASI

Önceki programda 10.sınıfta olan hücre bölünmeleri, eşeyli ve eşeysiz üreme; 11.sınıftaki insanda üreme ve gelişme konuları bu programda 12.sınıf düzeyine alınmıştır. Ayrıca daha önce zaten burada olan bitkilerde üreme işlenmeye devam edecektir.

GEN TEMASI

DNA-RNA burada işlenip protein sentezi eklenecek, bununla birlikte 10.sınıfta anlatılan kalıtım konusu da buraya alınmıştır. Mutasyon çeşitleri eklenerek genetik mühendisliği-moleküler biyoloji konularının da burada anlatılması istenmektedir. Nükleer tehlike ve günümüzdeki genetik hastalıkların nedenleri bu tema altında vurgulanacaktır.

TARİH DERSİ:

- Tevhidi bir bakış açısı içeren eğitim-öğretim programlarının yazılıp gençliğimize sunulması isabetli olacaktır.
- Eğitim Öğretim müfredatımızın merkezinde kendi kültürümüz ele alınmalıdır.
- Tarih derslerinde hakiki tarihi bilgiler öğretilmeli, doğru kaynaklardan alınmayan bilgiler verilmemelidir.
- Ders kitaplarında kullanılan kavram, sembol, resim ve şekiller kültürümüze, ahlakımıza ve sosyal hayatımıza yönelik olmalıdır. Öğretici ve yanıltıcı nitelikteki resimler, şekiller ve semboller kullanılmamalıdır.
- Müslüman ve Türk bilim adamlarımıza ve ünlü düşünürlerimize Milli Eğitim müfredatımızda sıkça yer verilmeli. Onların hayatlarında yaşadıkları zorluklar, zor anlarda aldıkları kararlar ve hayatlarını değiştiren olaylar işlenmelidir.
- 9.sınıfların programı üç üniteye düşürülmüş, ancak önceki üç ünite konusu (Türk Tarihi-İslam Tarihi ve Türk-İslam Tarihi) tek üniteye birleştirilmiştir. Tarih Çağları konusunun yüzeysel verilmesi yerinde olmuştur. Ayrıca İslam öncesi Türk Tarihi çok yüzeysel işlenmiştir.
- 10.sınıfların programı da üç üniteye düşürmekle birlikte, önceki programlardaki üç ayrı ünite tek ünite içerisine giydirilmiştir.
- 11.sınıfların programında İstanbul ve Lizbon Depremlerinin yeni konu olarak yer alması uygun olmuştur.
- 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi dersleri programı güncellenerek günümüze kadar ki gelişmelere yer verilmesi çok uygun olmuştur. Ancak 12.Sınıfta öğrencilerin sınav hazırlığından dolayı 2.dönemden itibaren kopmalar olduğundan bu programın 11.sınıfta ayrı bir ders olarak kesinlikle verilmesi daha uygun olacaktır.

- Bütün sınıf kademelerinde Tarih dersi müfredatının yoğunluğundan dolayı 2 saat olan ders sayısının 3-4 saate çıkarılması öğrencilerin kavrama ve uygulama bilgisini geliştirme açısından daha verimli olacaktır.

COĞRAFYA DERSİ:

9. SINIF:

Yeni müfredat değişikliği ile ünite sayısı dörtten yediye çıkartılmıştır. Doğal ve Beşerî sistemler 9. sınıfta ağırlık ortalamasını devam ettirmektedir. Afetler, mekânsal teknoloji kullanımı, nüfus gibi konular eklenerek içerik zenginleştirilmesi yapılmıştır. Öğrencilerin öğrenmekte zorlandığı dünyanın şekli konuları çıkartılmış ve dünyadaki yerleşmeler 11. Sınıf konularına eklenmiştir. Sosyal duyuşal öğrenme becerisi, okuryazarlık becerileri, teknoloji becerileri, düşünme yöntemleri ve ölçme değerlendirme gibi yöntemlere ağırlık verilmiştir.

10. SINIF:

10. Sınıf coğrafya dersinde eski müfredatta dört olan ünite sayısı yedi, on bir olan konu sayısı on sekiz olarak belirlenmiştir. Bu sınıf düzeyinde bazı konular çıkarılmış ve bazı konular eklenmiştir. Dünyadaki toprak, su, bitki konuları çıkartılmış; Türkiye'deki toprak, su, bitki konuları üst sınıf konularına alınmış; teknoloji kullanımı, CBS uygulamaları gibi konular eklenmiştir.

11. SINIF:

11.sınıf coğrafya dersinde yeni müfredatta ünite sayısı yedi ve konu sayısı on dokuz olarak belirlenmiştir. Konular genel olarak sadeleştirilmiş ve diğer sınıf düzeyindeki bazı konular bu sınıfa eklenmiştir. Gezegen, Türkiye'de su, küresel iklim değişikliği konuları eklenen konulardandır.

12. SINIF:

12.Sınıf coğrafya dersindeki yeni müfredatta ünite sayısı yedi ve konu sayısı yirmi olarak belirlenmiştir. Bu sınıf düzeyinde 10. Sınıf bazı konular eklenmiştir. Örneğin toprak, bitki konuları ve CBS uygulamalarına değinilmiştir.

SONUÇ OLARAK:

- Müfredatta bazı konular eklenmiştir ve çıkarılmıştır. Öğretim programımızdaki genel kabuller nedeniyle Coğrafya dersinin ana konularından olan bazı konuların Coğrafya öğretiminden çıkarıldığı görülmüştür. Özellikle Dünyanın Şekli ve Hareketleri kazanımının Coğrafya öğretiminden çıkarılması büyük bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Genel kabul olarak öğrencilerin ilköğretimde bu konuyu gördüğü için ortaöğretimde görmemesi kabul edilemez. Bunun birinci sebebi ortaokulda öğrencilerimize bu kazanımların coğrafi bakış açısından uzak verilmesi ve konunun geçirtilerek anlatılmasıdır. Ayrıca Dünyanın şekli ve hareketleri kazanımı coğrafya öğretmeni tarafından verilmediği takdirde, Konum, İklim, Nüfus gibi kazanımlara geçiş yapan öğrencilerin hazır bulunuşlukları yetersiz olacaktır. Tüm sayılan bu nedenler ışığında Dünyanın Şekli ve Hareketleri konusunun öğrenme çıktısı olarak programa eklenmesi beklenmektedir.
- Öğretim programımızda sadeleştirme olması beklenirken ünite sayısının artmış olduğu görülmektedir. Özellikle 9. Sınıf seviyesinde öğrenme çıktısı sayısının çok fazla olduğu görülmektedir. 9. Sınıf coğrafya dersindeki tüm çıktıların 2 saatlik coğrafya dersinde verilmesi oldukça zordur. Özellikle bu sınıf seviyesinde doğal sistemler, beşerî sistemler ve afetler, sürdürülebilir çevre üniteleri oldukça yoğun ünitelerdir.
- Afetler konusunun güncellik olarak aktarılması güzel ancak 12. Sınıf haricinde her sınıf düzeyinde anlatılması konu içeriğinin fazla olması sebebiyle öğretmenin zorlanmasına neden olabilir.
- CBS uygulamalarının artırılması ve teknoloji kullanımı, çeşitlilik ve öğrenme açısından olumlu yansımakla birlikte okullarımızın teknolojik alt yapısı buna engel oluşturabilir.
- Küresel ısınma konularına değinilmesi öğrencilerde çevre bilinci oluşturması açısından fayda sağlayacaktır.
- Tekrarlanan konulardan kaçınılmış ve ele alınan konularda ülkemiz ve dünya ülkeleri örneklerine yer verilmesi ülke-dünya bilinci kazanması açısından olumlu görülmektedir.
- Öğrencilerin becerilerini (sosyal-bilişsel-duygusal) artırmaya yönelik çalışmaların yapılması ve disiplinler arası ilişkilere önem verilerek hazırlanması olumlu etki yaratacaktır.
- Harita bilgisini artırmaya yönelik uygulama, program, veri tabanları oluşturma gibi süreçler öğrencilerin haritalara karşı düşüncelerin değişmesini sağlayacaktır.

FELSEFE DERSİ:

10. Sınıf felsefesinin konularında çok fazla bir değişiklik görülmemekle birlikte 10. Sınıfta ilk defa felsefe görecektir öğrenciler için biraz yoğun olarak düşünülmektedir. 11. Sınıf da fazlaca değişiklik mevcut olup şimdiki felsefe daha sade ve muhafazakâr açıdan daha yönlendirici olarak görülmektedir. Felsefenin terim anlamı bağlamında “hikmet”, “sevgi” ve “arayış” kavramlarının felsefeyle olan ilişkisi kurulmuş ve bunun için Yusuf Has Hâcib’in “Kutadgu Bilig”, Kant’ın “Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi”, Nurettin Topçu’nun “İsyan Ahlakı” isimli kitabından bölümler verilmiştir. Öğrencilerin “hayatın anlamı” problemini mutluluk bağlamında değerlendirmeleri ve mutluluğa nasıl ulaşılacağı konusunda “erdem”, “haz”, “güç”, “özgürlük”, “tevekkül”, “acı”, “çile” kavramlarını göz önüne alarak bir temel oluşturulmuştur.

Feridüddin Attar’ın Mantıku’t Tayr adlı eserinden yola çıkarak insanın anlam arayışı üzerine görüş geliştirilebileceğini belirtilen müfredatta, sosyal medya paylaşımlarını ve sosyal medyada var olmayı “görünüyorum o hâlde varım” üzerinden işlenmiştir. Teknoloji ve hayat ilişkisinde millî güvenliğin anlatılması ön görülmüş; “Teknoloji ve Hayat” ünitesinde, güvenlik sorunlarının yaşanmaması adına teknolojide ne gibi önlemlerin alınabileceği ve sistemlerin geliştirilebileceği hakkında tartışılması istenmiştir. Tartışmalarda güvenlik sorunlarının millî birlik ve beraberlikteki önemine, ülkenin bağımsızlığını korumadaki değerine vurgu yapılması da önemli görülmektedir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ-TEMEL DİNİ BİLGİLER-PEYGAMBERİMİZİN HAYATI-KURAN-I KERİM DERSİ:

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi:

Yeni programda yıllık ünite sayısı beş olarak devam etmektedir. Yeni müfredatın içeriği aynı kalmakla birlikte sınıf düzeylerinde ünite başlıklarının yer değiştirdiği görülmektedir. Örneğin 9.sınıf konusu 10.sınıfa,12.sınıf konusu 11.sınıfta verilmiştir. TYT ve AYT odaklı düşündüğümüzde DKAB sorularında önemli bir değişiklik ön görülmemektedir. Öğretim programının temel felsefesi, özel amaçları ve uygulama esasları uygulanabilir bir özellik taşımaktadır. Dersinin uygulanmasına ilişkin esaslar detaylıca belirtilmiş ve sistematik bir şekilde ilerlemenin gerekliliği ortaya konmuştur. Tema, öğrenme hedefi ve süre tablosu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre planlanmış olup farklılaştırma (zenginleştirme-destekleme) yöntemi tavsiye edilmiştir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin öğrenme hedeflerine ait

değerlendirmelerin yapılabilmesi için belirlenen uygun ölçme ve değerlendirme aracıyla öğrenme çıktısı alınmaya devam edilmelidir.

Temel Dini Bilgiler:

Ünite sayısı beşten dörde indirilmiş ve konu başlıkları genel olarak yeniden düzenlenmiştir. İçerik, öğrencilerin İslam dini hakkında ön bilgilere sahip olduğu kabul edilerek daha çok uygulamaya yönelik etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Temel Dinî Bilgiler dersinin öğretim programının temel felsefesi, özel amaçları ve uygulama esasları uygulanabilir bir özellik taşımaktadır. Uygulanmasına ilişkin esaslar detaylıca belirtilmiş ve sistematik bir şekilde ilerlemenin gerekliliği ortaya konmuştur. Ünite öğrenme çıktısı ve süre tablosu sadece 9. sınıf öğrencilerine göre planlanmış olup farklılaştırma (zenginleştirme-destekleme) yöntemi tavsiye edilmiştir. Öğretim programı ünitelerinin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine ait hedef kazanımlar için okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarını geliştirecek öğrenci merkezli etkinlikler, çalışma kâğıtları ve performans görevleri uygulanmalıdır.

Peygamberimizin Hayatı:

Ünite sayısı beşten dörde indirilmiş ve konu başlıkları yenilenmiştir. Ortaöğretim lise kademesinde yer alan dersin süreç odaklı yaklaşımla hazırlandığı ve konuların 9.sınıftan 12.sınıfa yayıldığını görmekteyiz. Yani 9.sınıfta Cahiliye dönemi ile başlayan konular 12.sınıfta Veda Haccı ile sona ermiştir. Böylece Peygamberimizin Hayatı dört yıl boyunca aşamalı olarak öğrenciye aktarılmaktadır. Peygamberimizin Hayatı dersinin uygulanmasına ilişkin esaslar detaylıca belirtilmiş ve sistematik bir şekilde ilerlemenin gerekliliği ortaya konmuştur. Peygamberimizin Hayatı dersi tüm sınıf düzeylerinde müfredatta uygun bir şekilde hazırlanan yıllık plana göre sürece dâhil edilmelidir. Peygamberimizin Hayatı dersinin öğrenme hedeflerine ait değerlendirmelerin yapılabilmesi için belirlenen uygun ölçme ve değerlendirme aracıyla öğrenme çıktısı alınmalıdır.

Kuran-Kerim:

Ünite sayısı beşten dörde indirilmiştir. Yeni müfredatta; tecvit konularına ağırlık verilmeyle birlikte sorumlu olunan ezberlerin aynı kaldığı görülmüştür. Kuranı anlamaya yönelik meal veya tefsir çalışmalarına daha fazla önem verilmiştir.

Yukarıda ayrı ayrı verilen derslerin tamamı için ölçme değerlendirme uygulamaları; açık uçlu, doğru-yanlış, boşluk doldurma soruları şeklinde klasik sınav tekniklerine ilave olarak şu şekilde zenginleştirilmiştir:

- Öğrencilerden bir kitabı veya bir filmi incelemesi ve değerlendirme metni yazması istenir. Bu metinler dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.
- Öğrencilere işlenecek konu hakkında araştırma yapma, bilgi toplama, yorumlama ve sunum yapma görevi verilir. Çalışma öz değerlendirme formu ile değerlendirilir.
- Sınıf içi etkileşimi artırmaya ve grup çalışmalarını desteklemeye yönelik; pano, afiş çalışmaları, slayt sunumları, köşe yazıları yazmaları istenebilir. Bu çalışmalar dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilir.
- Yeni müfredatta ayrıca “Ölçme değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamaların da kullanılabileceğine” dair ifade dikkat çekicidir. Bu ifadenin yazılı sınav yaparak not vermeye ek olarak performans ödevlerinin de sınav notu olabileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Buradan hareketle yeni düzenlemeyle öğrenciler için ezber bilgilerden daha çok uygulamalı bilgiye önem verildiği, yaparak yaşayarak öğrenmenin ön plana çıktığı, bilginin beceriyle harmanlandığı ve öğrencinin aktif rol oynadığı, öğrencilerin hem kendisi hem de toplum için önemli olan değerleri işlevsel hale getirmesine yönelik süreç odaklı bir yaklaşım izlendiği görülmektedir.